އައްޑޫސިޓީގެ ތަރައްޤީގެ ޕްލޭން

2018 - 2023

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޚިތާބު ii
މޭޔަރގެ ބަޔާން iv
ތަޢާރަފް 01
ތަރައްޤީއަށް ހުރި ފުރުސަތުތައް 02
ތަރައްޤީއަށް ހުރި ގޮންޖެހުންތައް 03
ތަރައްގީގެ އުސޫލުތައް 04
ތަޞައްވުރު 06
އިގްތިސާދު 08
ތަޢުލީމު 18
ހަކަތަ 30
ގެދޮރު 40
ތިމާވެށި 50
ސިއްހަތު 60
ދަތުރުފަތުރު 70
މުޖްތަމައު 80

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޚިތާބު
އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް
2008 ވަނަ އަހަރު ފާސްކުރި ޤާނޫނު އަސާސީގެ އަށްވަނަ ބާބުން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމަށް
ލާޒިމުކުރެއެވެ. ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކޮށް ފުރިހަމަކުރުމަށް
ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ކަންތައްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން
ޚާއްޞަ އަހައްމިޔަތުކަމެއް ދޭނެއެވެ. ރައްޔިތުންގެ އަޑުއަހައި
ރައްޔިތުން އެދޭގޮތަށް ކަންތައްތައް ކުރުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ
އުސޫލެވެ. ވ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން ސިޓީ ކައުންސިލްތަކުގެ ދައުރު
ފުޅާކޮށް ކައުންސިލްތައް ބާރުވެރިކުމަށް މުހިއްމު މަސައްކަތްތަކެއް
ކުރާނެއެވެ. މިގޮތުން އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލަކީ ރައްޔިތުންނަށް
ޚިދުމަތްދިނުމުގައި ނަމޫނާ ސިޓީ ކައުންސިލަކަށް ހެދުމަށް
އަޅުގަނޑުވަނީ ނިންމާފައެވެ.ބ
ii

މި ސަރުކާރުގެ ރިޔާސީ މެނިފެސްޓޯ އެކުލަވާލިއިރު އައްޑޫ އަޅުގަނޑުގެ ތަޞައްވުރަކީ ސަސްޓެއިނަބްލް އައްޑޫ
ސިޓީއަށް ޚާއްޞަ ވައުދުނާމާއެއް ވަނ އެކުލަވާލާފައެވެ. ސިޓީއެވެ. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ އައްޑޫ ސިޓީއަކީ
އައްޑޫސިޓީއަށް ވެފައިވާ ވައުދުތައް ފުރިހަމަކުރުމަށް ރަށްވެހިން އުފަލާއި އަރާމާއެކު ދިރިއުޅޭ ގިނަ ބަޔަކު
މިހިނދުން މިހިނދަށްވެސް ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާތަކާއި ޒިޔާރަތްކުރާ ތަނަކަށް ހެދުމަށެވެ. މި އުއްމީދު ހަގީގަތަކަށް
އިދާރާތަކުން ދަނީ މަސައްކަތްކުރަމުންނެވެ. ނ ހެދުމަށްޓަކައި ޒުވާނުންގެ ހުނަރާއި ތައުލީމާ ގުޅޭ
ޒުވާނުން އެދޭ ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުތައް އައްޑޫސިޓިގައި
އައްޑޫސިޓީގެ ރަށްވެހިންގެ އަޑުއަހައިގެން ވިޔާފެރިވެރިންނާއި އަޅުގަނޑުމެން ގާއިމުކުރާނަމެވެ. މަތީތައުލީމުގެ މަރުކަޒީ
ޖަމްއިއްޔާތަކުގެ ލަފައާއި، މުވައްސަސާތަކުގެ އިރުޝާދުގެ ސިޓީއަކަށް އައްޑޫ ހަދާނަމެވެ.ވެ އިޔާދަކުރަނިވި ހަކަތަ
ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ އައްޑޫ ވިޝަންއާއި އައްޑޫ ބޭނުންކުރާ ތިމާވެށި ހިމާޔަތްކުރެވިފައިވާ ނަލަ ފެހި ޗާލު
ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްލޭނަކީ އައްޑޫއަށް ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްގީ ސިޓީއެއްގެ ގޮތުގައި ދަމަހައްޓާނަމެވެ. ބޭރު ދުނިޔެއާއި
ގެނެސްދޭނެ މުހިއްމު ރޭވުންތަކެކެވެ. ސަސްޓޭނަބްލް ގުޅި ލާމެހިފައިވާ ޝަރަފުވެރި ރީތި ނަން ލިބޭ ސިޓީއަކަށް
އައްޑޫ ސިޓީގެ ތަޞައްވުރު ޙާޞިލުކުރުމަށް ސަރުކާރުން އައްޑޫ ހަދާނަމެވެ. އަޅުގަނޑުމެން މިފަށާ މުހިއްމު
ކުރާ މަސައްކަތްތައް އަޅުގަނޑުމެން މިއެދޭ ހަލުވިކަމާއި މަސައްކަތުގައި މާތް اله ބަރަކާތްލައްވާށިއެވެ. އ
ހަރުދަނާކަމާއެކު ކުރިއަށް ގެންދެވޭނީ ރައްޔިތުންގެ
މަޖްލީސް މެމްބަރުންނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުއީ އާމީން!އ
ދާއިރާއާއި މިނިވަން މުވައްސަސާތަކާއި ވިޔަފާރިވެރިންގެ
ފުރިހަމަ އެއްބެާރުލުމާއެކުއެވެ. އެހެންކަމަށްވުމާއެކު
ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްގީގެ މިވިސްނުން ހަގީގަތަކަށް ހެދުމަށް
ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއް ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރުމަށް ބޭނުންވާ
މާހައުލު އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުން މިނިސްޓްރީ އޮފް
ޕްލޭނިންގ އެންޑް ނެޝަނަލް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ގެ
ފަރާތުން ގާއިމުކޮށްދޭނެއެވެ. ބ
iii

މޭޔަރގެ ބަޔާން
ޢަބްދުاله ޞާދިޤު
އައްޑޫސިޓީގެ ރަށްވެހިން ބޭނުންވަނީ ދެމެހެއްޓެނިވި
ތަރައްގީއެވެ. އައްޑޫގެ ތަސައްވުރަކީ އެންމެ
ސަސްޓެއިނަބްލް ސިޓީއަށްވުމެވެ. މި ތަސައްވުރު
ހާސިލްވެގެން ދާއިރު އައްޑޫ ވެގެން ދާނީ އުފާވެރި
މީހުން ދިރިއުޅޭ، ގިނަބަޔަކު ޒިޔާރަތް ކުރާ،
ގަދަރާއި ޝަރަފު ލިބިގެންވާ ސިޓީ އަކަށެވެ.
އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާޒަކީ އިލްމުވެރި، ހުނަރުވެރި،
އުފެއްދުންތެރި މީހުންނަށް ދިރިއުޅެން އެންމެ ކަމުދާ
ސިޓީއަށް އައްޑޫސިޓީ ހެދުމެވެ.އ
iv

ސަސްޓޭނަބްލް ސިޓީއަކަށް ވުމަށްޓަކައި އެންމެންނަށް އައްޑޫސިޓީގެ ރަށްވެހިންެ އެދެނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެހެން
ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތުތަކާއި އަބުރުވެރިގޮތުގައި އާމްދާނީ ހޯދޭނެމަގު ރަށްތަކާއި ބޭރުދުނިޔޭގެ ގައުމުތަކާއި ލާމެހި ގުޅިފައިވާ
ފަހިވާންޖެހެއެވެ. ވަޒީފާގެ ފުރުސަތުތައް އުފެއްދުމުގައާއި ވިޔަފާރި ތަނަކަށް އައްޑޫސިޓީވުމަށެވެ. ހަލުވި އިންޓަނެޓާއި ރައްކާތެރި
ކުރިއެރުވުމުގައި މިހާރު ވިސްނަންވީ ޢިލްމީ އިކޮނޮމީއެއްގެ ޒަމާނީ ދަތުރު ފަތުރަކީ އައްޑޫސިޓީއަށް އަސާސީ ބޭނުންތަކެވެ.
ބިންގާ އެޅުމަށެވެ. އައްޑޫސިޓީގައި ހުރިހާ ކުދިންނަށް ދުނިޔޭގެ ގަމުގެ އެއަރޯޕޓުން ބައިނަލްއަގްވާމީ ވައިގެ ނާރެސްތަކަށް
ފެންވަރުގެ އެންމެ މޮޅު ތައުލީމު ލިއްބައިދޭންޖެހެއެވެ. މޮޅު ގަވާއިދުން ދަތުރުކުރުން ހަގީގަތަކަށް ހަދަންޖެހެއެވެ.އ
އެދުރުން ބިނާކޮށް ކިޔަވައިދޭ މުގައްރަރާއި ގޮތްތައް ޒަމާނީ
ކުރަން ޖެހެއެވެ. ވ މިއީ އ.ދ. ގެ ސަސްޓޭނަބްލް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ގޯލްސް
އަސާސަކަށް ބަލައިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޝްވަރާއާއި ލަފަޔާއެކު
ދެމެހެއްޓެނިވި ސިޓީއަކަށް ވުމަށްޓަކައި އައްޑޫގެ ރަށްވެހިން އެކުލަވާލާފައިވާ ކުރިއަށް އޮތް ފަސް އަހަރު ދުވަހުގެ
އެދެނީ ހުރިހާ ކަމަކަށް ސައްތައިން ސައްތަ އިޔާދަކުރަނިވި އައްޑޫސިޓީގެ ތަރައްގީގެ ޕްލޭނެވެ. ޕްލޭން އެކުލަވާލެވިފައިވަނީ
ހަކަތަ ބޭނުންކުރުމަށެވެ. އައްޑޫސިޓީގެ ރަށްވެހިން ދިރިއުޅެން ރައްޔިތުންގެ ބައްދަލުވުންތައް ބާއްވައި، ވިޔަފާރިވެރިންނާއި،
ބޭނުންވަނީ އަރާމު ހިތްގައިމު އެންމެ ޒަމާނީ ގޭގޭގައެވެ. މިގޭގެ ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކާއި، ޖަމްޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކާއި،
ވާންޖެހެނީ މޭވާއާއި މާމެލާމެލީގެ ބަގީޗާ އެކުލެވޭ މީރުވަސްދުވާ ދައުލަތުގެ ކުންފުނިތަކުގެ ހިޔާލު ހޯދައިގެންނެވެ. މި ޕްލޭން
ހިތްފަސޭހަ ތަންތަނަށެވެ. އައްޑޫސިޓީއަކީ ދެފަދައެއް ނެތް ތައްޔާރުކޮށްދެއްވުމުގައި އައްޑޫސިޓީގެ ކައުންސިލަރުންނާއި،
ގުދުރަތީ ޗާލުކަމާއި ދޫނިސޫފާސޫފި، މަސްމަހާމެހި، ގަސްގަހާގެހި، ކައުންސިލްގެ މުވައްޒަފުންނާއި، ސީ.ޑީ.އީ ކޮންސަލްޓިންގ
އަދި ވެލާ ކަހަނބާއި، މަޑި، ކޯމަސް ފަދަ ދިރުންތަކުން އިން ކޮށްދެއްވި މަސައްކަތަށް ޝުކުރުދަންނަވަމެވެ.އ
މުއްސަނދިކަން ލިބިފައިވާ ވެށްޓެކެވެ. އައްޑޫގެ ރަށްވެހިން
ނިންމާފައިވަނީ މި ރީތިކަމާއި މުއްސަނދިކަން އަންނަނިވި އަޅުގަނޑުގެ ދުއާއަކީ ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްގީގެ ލާމަސީލު
ޖީލުތަކަށް އެންމެ ފުރިހަމަގޮތުގައި ފޯރުކޮށްދިނުމަށެވެ. ބ ސިޓީއަކަށް ވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ މަސައްކަތުގައި
މާތްاله ބަރަކާތްލައްވައި، ވާގިވެރިކަން މިންވަރުކޮށް ދެއްވުމެވެ.
އައްޑޫސިޓީގެ ރަށްވެހިން ބޭނުންވަނީ ދުޅަހެޔޮ ފުރިހަމަ އައްޑޫސިޓީގެ ރައްޔިތުންނަށް އަދަށްވުރެ ތަނަވަސް، އުފާފަގަތި
اله
ސިއްޙަތުގައި ހަރަކާތްތެރި ދިގު އުމުރެއް ވޭތުކުރުމަށެވެ. މާދަމައެއް މާތް މިންވަރުކޮށްދެއްވުމެވެ. އ
ރަނގަޅު ކާނާ ކައިގެން، ހެލިފެލިވެ އުޅޭ، ހެޔޮ ހަށިގަނޑާއި،
މޮޅު ސިކުނޑީގެ ވެރިންނަށްވުމަށެވެ.އ އާމީން!އ
v

ތަޢާރަފް
އ2008 ވަނަ އަހަރުގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ ސަބަބުން، ރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތަކުގެ ހިންގުމުގެ
ނިޒާމުގެ ގާނޫނީ އޮނިގަނޑު ހަރުދަނާވެގެން ގޮސްފައިވެއެވެ. މި ޤާނޫނު އަސާސީގެ އަށްވަނަ
ބާބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމަށް ލާޒިމުކުރެއެވެ. މީގެ
ސަބަބުން ވެރިކަމުގެ އެންމެހާ ބާރުތައް މަރުކަޒު ކުރެވިފައި އޮތުމުގެ ބަދަލުގައި، ރައްޔިތުން
ބާރުވެރިކޮށް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ރަށްތައް ހިންގަން ފެށިފައިވެއެވެ. އަދި ރައްޔިތުންގެ
ފަރާތުން ބަސްބުނުމުގެ ބާރު ކައުންސިލްތަކަށް ލިބިދީފައިވެއެވެ.އ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނުގެ 41 ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ މުޅި ސިޓީގެ ތަރައްޤީގެ ޕްލޭނަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ތަރައްޤީގެ
މަޝްރޫޢުތައް ރޭވުމާއި ބަޖެޓް ތައްޔާރުކުރުމާއި ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢުތައް ތަންފީޒު ކުރުމަކީ
ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމަށެވެ. އ
މިއީ މި މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް އައްޑޫސިޓީގެ ތަރައްޤީއަށްޓަކައި ހާސިލްކުރަން ބޭނުންވާ
ލަނޑުދަނޑިތަކާއި ނަތީޖާތައް އެކުލެވޭ ގޮތަށް 2018 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ކުރިއަށް
އޮތް 5 އަހަރަށް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ތަރައްޤީގެ ޕްލޭނެވެ. މި ޕްލޭން އެކުލަވާލައިފައިވަނީ
އައްޑޫގެ ރަށްވެހިންނާއި، ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކާއި، ވިޔަފާރިވެރިންނާއި، ޒުވާނުންނާއި،
ޖަމްއިއްޔާތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަންނީ ތަޖުރިބާކާރުންގެ ލަފާ ހޯދައިގެންނެވެ.
މި ޕްލޭންގެ މައިގަނޑު އަސާސަކީ އ.ދ. ގެ ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީގެ ލަނޑުދަނޑިތައް
ހާސިލްކުރުމެވެ. ޕްލޭން ފަރުމާ ކުރުމުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވަނީ ލޯކަލް ގަވަރންމެންޓް
‘
’ތަ
އޮތޯރިޓީއިން ތައްޔާރު ކުރައްވާފައިވާ ރައްގީގެ ޕްލޭންގެ އަތްމަތީ ފޮތް އެވެ. އ
01

ތަރައްޤީއަށް ހުރި ފުރުސަތުތައް
+ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެ ބިންބޮޑު ރަށްތައް + އިންޓަނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓާއި ޕޯޓް
+ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދެވަނައަށް އެންމެ + އާދަޔާ ޚިލާފަށް ރީތި ފަރުތަކާއި ކަނޑުގެ
ބޮޑު އާބާދީ މުއްސަނދި ދިރުން
+ އިލްމީ، ހުނަރުވެރި، ކިޔެވުމަށް + އިންޓަނެޓާއި މޯބައިލް ފޯނާއި ފަހުގެ ޓެކްނޮލޮޖީ
އަހައްމިއްޔަތުދޭ މީހުން
02

ތަރައްޤީއަށް ހުރި ގޮންޖެހުންތައް
_ ސިޓީގައި ދިރިއުޅޭ ހުނަރުވެރި ޒުވާނުން _ ތަރައްޤީގެ ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް
މަދުވުން ގޮތް ކަނޑައެޅުމުގައި ބާރުނެތުން
_ ސިޓީގައި ތިބެގެން އާމްދަނީ ހޯދުމާއި _ ބިމާއި ގުދުރަތީ ވަސީލަތްތަކުން ލިބޭ
ވަޒީފާގެ ފުރުސަތުތައް މަދުވުން އާމްދަނީ ރަށްވެހިކަމާއި ތަރައްގީއަށް ހޭދަ
ކުރަން ނުލިބުން
_ ތަރައްޤީއަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ލިބުން ދަތިވުން
03

ތަރައްގީގެ އުސޫލުތައް
އައްޑޫސިޓީގެ ތަރައްޤީއަށް ހިންގާ އެންމެހާ ކަންތައްތަކަށް މަގުދައްކައިދޭ އުސޫލުތަކަކީ:
ދުނިޔޭގެ ފެންވަރުގެ އެންމެ މޮޅު
ގޮތްތައް ޚިޔާރު ކުރުން
01
ގުދުރަތީ ރީތިކަމާއި ދިރޭތަކެތީގެ
ނަސްލު ދެމެހެއްޓުން
02
ޒަމާނީ އެންމެ ފަހުގެ ޓެކްނޮލޮޖީއާއި
އިޔާދަކުރަނިވި ހަކަތަ ބޭނުންކުރުން
03
ރީތި ތަހުޒީބީ އާދަކާދައާއި ސަގާފަތް
ދެމެހެއްޓުން
04
ރައްޔިތުންގެ އިތުބާރާއި މުޖުތަމަޢުގެ
ފުރިހަމަ ބައިވެރިވުން ހޯދުން
05
04

ތަޞައްވުރު
ސަސްޓެއިނަބްލް އައްޑޫސިޓީ
އުފެއްދުންތެރި ފަންވަރުހުރި ދިރިއުޅެން ހިތްގައިމު ސިޓީއެއް
06

އެންމެންނަށް ވަޒީފާ
ދުނިޔޭގެ ފެންވަރުގެ އުފާވެރި އެކުވެރި
01
އެންމެ މޮޅު ތަޢުލީމް މުޖުތަމަޢެއް
ސަސްޓެއިނަބްލް
07 03 ކާ
އިޔާދަކުރަނިވި ހަލުވި ރައް ތެރި
އައްޑޫސިޓީ
ހަކަތަ ދަތުރުފަތުރާއި އިންޓަނެޓް
05
ސިއްހަތަށް އެންމެ
ޒަމާނީ އެންމެ
ރަނގަޅު އާދަތަކާއި މޮޅު
އަރާމު ގެދޮރު
ބޭސްފަރުވާ
ދިރުންތަކުން މުއްސަނދި
އެންމެ ޗާލު ވެށި
07
02
08
04
06

އިގްތިސާދު

އުންގުންނަން ވަޒީފާ

ފަތުރުވެރިކަން ފުޅާކުރުމަށް 8,000 އަށްވުރެ ގިނަ އައްޑޫއަށް ޚާއްޞަ ބާވަތްތައް ބާޒާރަށް ނެރުން
އެނދު އިތުރުކުރުން
ކަނޑުމަސް ބާނާ މިންވަރު އަހަރަކު 15,000
މަތީ ތަޢުލީމާއި ޓެކްނޮލޮޖީގެ ދާއިރާއިން 500 އަށް މެޓްރިކް ޓަނަށް އިތުރުކުރުން
ވުރެ ގިނަ ވަޒީފާ އުފެއްދުން
ސައްތަ އިން ސައްތަ އޯގަނިކް ދަނޑުވެރިކަމަށް
ވިޔަފާރި ހަތަރު ގުނައަށް އިތުރުކޮށް ވިޔަފާރި ބަދަލުކުރުން
ނާރެހަކަށް ހެދުން
09

މިހާރުގެ ޙާލަތު
އައްޑޫސިޓީއަށް މިވަގުތު ދިމާވެފައިވާ އެންމެ ބޮޑު އެއް މަތީ ތައުލީމުގެ ދާއިރާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގައުމީ ޔުނިވަރސިޓީއާއި،
މައްސަލައަކީ ވަޒީފާގެ ދަތިކަމެވެ. އައްޑޫސިޓީގައި ދިރިއުޅޭ 15 ވިލާ ކޮލެޖާއި، އޭޝިއަން އެކެޑެމީ އޮފް އޭރޯނޯޓިކްސްގެ ކޯސްތައް
އަހަރާއި 65 އަހަރާއި ދެމެދުގެ އާބާދީއަކީ 15,100 މީހުންނެވެ. މިހާރު ކުރިއަށް ގެންދެވެއެވެ.އ
އައްޑޫގައި 2014 ވަނައަހަރު ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން ދިޔައީ 8,700
މީހުންނެވެ. ވަޒީފާ ނުލިބި ތިބި މީހުންގެ އަދަދީކަ 903 އެވެ. އ ރީޖަނަލް ޕޯޓްގެ ބޭނުންކުރަން ފުެށމާއެކު ބޭރުން އެތެރެކުރާ
ބާވަތްތައް އިތުރުވެ އިގްތިޞާދަށް ހެޔޮ ކުރިއެރުންތައް އަންނަމުން
އައްޑޫސިޓީގައި އެންމެ ގިނަ މީހުން ވަޒީފާއަދާކުރަނީ ފަތުރުވެރިކަމުގެ އެބަދެއެވެ. ކާރާއި އިންޖީނުލީ އުޅަނދުތައް އެތެރެކުރަން ފުެށމުން
ދާއިރާގައެވެ. ޖުމްލަ 1,560 މީހުން ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދިާއރާގައި ދަތުރުފަތުރެގެ ދިާއރާއަށް ވެސް ހެޔޮ ބަދަލުތަކެއް އަންނަމުން
ވަޒީފާ އަދާކުރާއިރު ވިޔަފާރި ދިާއރާގައި 1,110 މީހުން, ތައުލީމީ އެބަދެއެވެ.އ
ދިާއރާގައި 1,013 މީހުން, ޢިމާރްާތކުރުމުގެ ދިާއރާގައި 944
މީހުން, ސަރުކާރުގައި 866 މީހުން ވަޒީފާއަދާކުރެއެވެ. ތަކެތި އައްޑޫ މަސްވެރިން ބާނާ ކަނޑުމަހުގެ މިންވަރު ވޭތުވެދިޔަ ހަތަރު
އުފެއްދުމުގައި 818 މީހުން މަސައްކަތްކުރާއިރު ޓްރާންސްޕޯޓް އަހަރަށް ބަލާއިރު ހުރީ އެވްރެޖްކޮށް އަހަރަކު 7,000 މެޓްރިކް
ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރަނީ 491 މީހުންނެވެ. މަސްވެރިކަމުގެ ޓަނުގައެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައެއް އަތޮޅުތަކުގެ މަސްވެރިން އަހަރަކު
ދިާއރާގައި ޙަރަކާތްތެރިވަނީ 419 މީހުންނެވެ. އަދި ދަނޑުވެރިކަމުގެ 20,000 ޓަނު މަސް ބާނައެވެ.އ
ދިާއރާގައި 99 މީހުން ވަޒީފާއަދާކުރެއެވެ.އ
ވޭތުވެދިޔަ ދިހަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އައްޑޫގައި އުފައްދާ މޭވާއާއި
އައްޑޫ ސިޓީގެ 2 ރިސޯޓުގައި 826 އެނދު ހުރެއެވެ. ތަރުކާރީގެ ބާވަތްތައްވަނީ އެދެވޭ މިންވަރަކަށް އިތުރުވެފައެވެ. އަދި
މިއީ ރާއްޖޭގެ ޖުމްލަ ރިސޯޓުގެ 3 އިންސައްތަ އެނދެވެ ދަނޑުވެރިކަމުގެ އުފެއްދުންތަކަށް މާކެޓް ހޯދުމަށާއި ވިއްކުމަށްޓަކައި
އަދި 2018 ވަނަ އަހަރު އޯގަސްޓް މަހުގެ ނިޔަލަށް 11 ކޯޕަރޭޓިވް ސޮސައިޓީއެއް އުފައްދައި ރަނގަޅު ކުރިއެރުންތައް ވަނީ
ގެސްޓްހައުސް އެބަހުއްޓެވެ. ކުރިއަށް އޮތްތަނުގައި 2 ހޯދިފައެވެ.އ
ރިސޯޓާއި 3 ހޮޓެލް ތަރައްގީކުރުމަށްވަނީ ނިންމާފައެވެ.
10

ފަތުރުވެރިކަން
ފަތުރުވެރިކަން ފުޅާކުރުމަށް 8,000 އަށްވުރެ ގިނަ އެނދު އިތުރުކުރުން
އައްޑޫގެ ފަޅުތަކުގައި އިތުރު ރިސޯޓު ތަރައްގީކުރުން ގޭގޭގައި ފަތުރުވެރިންނަށް ކުއްެޔަށްދެވޭނެ ކޮޓަރި
ހެދުމަށްޓަކައި ލުއި ލޯނު ދޫކުރުމަށް ފަންޑެއް
ހަންކެޑެ ރިސޯޓަކަށް ތަރައްގީކުރުން ގާއިމުކުރުން
މުލިކެޑެ ރިސޯޓަކަށް ތަރައްގީކުރުން ގެސްޓްހައުސްއާއި ހޮޓެލް ހަދަން ބޭނުންވާ
ފަރާތްތަކަށް ފަސޭހައިން ބިން ލިބޭނެ އުޞޫލު
މީހުން ދިރިއުޅޭ ހުރިހާ ރަށެއްގައި ޓޫރިޒަމް ކަނޑައަޅައި އިއުލާންކުރުން
ޒޯންތައް ތަރައްގީ ކުރުން
ދޫގަސް މެރީނާ ހޮޓަލެއްގެ ގޮތުގައި ތަރައްގީކޮށް
އިކޯ ރިޓްރީޓް ވެލްނެސް އެންޑް ސްޕާ ހޮޓަލެއް ޔޮޓްކްލަބެއް ގާއިމްކުރުން
ތަރައްގީ ކުރުން
ކްރޫސް ޝިޕް ޓާމިނަލް އެއް ގާއިމް ކުރުން
އިވެންޓް ޓުއަރިޒަމަށް ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތަކާއި
ހިދުމަތްތައް ތަރައްގީކޮށް ފުޅާގޮތެއްގައި ހުޅުވާލުން ގަމުގައި ގޮލްފް ކޯހެއް ގާއިމުކުރުން
11

ގަމުގައި ޓްރާންސިޓް ހޮޓަލެއް ގާއިމުކުރުން އީދިގަލިކިޅި، މާކިޅި އަދި މަތިކިޅި ސަރަހައްދުގައި
އިކޯ ޓުއަރިޒަމްގެ ފުރުސަތު ހުޅުވާލުން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެ ދެކުނު ޕޮއިންޓް ކަމަށްވާ
ގަމުގެ ފާޒަލް ރޯޑް ސަރަހައްދުގައި ވިޒިޓަރ ހިތަދޫ ކިނބިވައު ޕާކް ތަރައްގީކޮށް ހުރިހާ
ސެންޓަރެއް ގާއިމުކުރުން އަވަށެއްގައި ކަޅިބިތް ޕްރޮމެނޭޑް ގާއިމްކުރުން
12

މަތީ ތަޢުލީމާއި ޓެކްނޮލޮޖީ
މަތީ ތަޢުލީމާއި ޓެކްނޮލޮޖީގެ ދާއިރާއިން 500 އަށް ވުރެ ގިނަ ވަޒީފާ އުފެއްދުން
ފްލައިންގ ސްކޫލްގެ ހިދުމަތްތައް ފުޅާކޮށް ޕައިލެޓް ބައޯޑައިވަރސިޓީ ކޮންޒަވޭޝަން ރިސަރޗް
ޓްރޭނިންގްއާއި ސްޓްވަރޑް ޓްރޭނިންގ އިތުރުކުރުން ސެންޓަރެއް ގާއިމްކޮށް މެރިން ބައިލޮޖީ ޑިގްރީ
ފެންވަރަށް ކިޔަވައި ދިނުން
އެއަރކްރާފްޓް އިންޖިނިއަރިން ސެންޓަރެއް
ގާއިމުކުރުން މޮބައިލް ފޯން އެޕްލިކޭޝަންތަކާއި، ކޯޑިންގއާއި
ވެބްސައިޓް ފަރުމާކުރަން ދަސްކޮށްދޭ
ބައިނަލްއަގްވާމީ ކަލިނަރީ ސްކޫލަކާއި ހޮޓެލް އިންސްޓިޓިއުޓް ގާއިމުކުރުން
ސްކޫލެއް ގާއިމުކުރުން
ލެންގުއޭޖް ސްކޫލެއް ގާއިމުކުރުން
ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ރިސަރޗް ސެންޓަރެއް ގާއިމްކޮށް
ބައިނަލްއަގްވާމީ މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ބައިނަލްއަގްވާމީ ޔުނިވަރސިޓީއެއްގެ ކެމްޕަސް
ހުޅުވާލުން އައްޑޫގައި ގާއިމުކުރުން
ސައިންސް، އެޑިޔުކޭޝަން، ހެލްތް ސައިންސް، ސްކޫލް އޮފް އާޓް އެންޑް ކްރިއޭޓިވިޓީ ގާއިމުކުރުން
ހޮސްޕިޓާލިޓީ، އަ.އި.ޓީ ފެކަލްޓީތައް ގާއިމްކުރުން
13

ވިޔަފާރި
ވިޔަފާރި ހަތަރު ގުނައަށް އިތުރުކޮށް ވިޔަފާރި ނާރެހަކަށް ހެދުން
އައްޑޫ ޓްރޭޑިންގ ކޯޕަރޭޝަނެއް އުފައްދުން ހިލަޔާއި، ހިލަވެއްޔާއި، ސިމެންތި އަދި
އިމާރާތްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި ސީދާ އައްޑޫއަށް
ޒުވާނުން އަމިއްލަ ކުދި ވިޔަފާރި ފެށުމަށް ބޭނުންވާ އެތެރެކޮށް އަގުހެޔޮކޮށް ލިބޭނެގޮތް ހެދުން
އެހީތައް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ބިޒްނެސް އިންކިއުބޭޓަރ
ޕްރޮގްރާމެއް ފެށުން ޝޮޕިންގއަށް ޚާއްޞަ ސަރަހައްެދެއް ލޭންޑް ޔޫޒް
ޕްލޭންގައި ކަނޑައަޅައި ފިހާރަތައް އެއްތަނެއްގައި
އިންޓަނެޓާއި، މޯބައިލް ބޭންކިންގއާއި ގާއިމުކުރުމަށް ހުޅުވާލުން
ކްރެޑިޓްކާޑަށް މީހުން އަހުލުވެރިކުރުވައި، އީ-
ކޮމާސްއަށް ޒުވާނުން ހޭލުންތެރިކުރުވުން ފިހާރައާއި ގުދަނަށް ބޭނުންވާ ބިން ދޫކުރުން
އެސް.އެމްއީ ބޭންކެއް މެދުވެރިކޮށް ފަސޭހަގޮތަކަށް އައްޑޫގެ ވިޔަފާރިއަށް ހުރި ގޮންޖެހުންތައް
ފައިނޭންސް ހަމަޖައްސައިދިނުން ދެނެގަނެ ބޭނުންވާ ޙައްލުތައް ފާހަގަކުރުމަށް
ދިރާސާއެއްކުރުން
ތެލާއި ގޭސް ފަސޭހައިން އަގުހެޔޮކޮށް ލިބޭނެ
އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުން
14

އުފެއްދުންތެރިކަން
އައްޑޫއަށް ޚާއްޞަ ބާވަތްތައް ބާޒާރަށް ނެރުން
އައްޑޫ ޓްރޭޑް ފެއަރ އަހަރަކު އެއްފަހަރު ފުޑް ކޮލިޓީ އެޝުއަރަންސް ޕްެރޮގްރާމެއް
އިންތިޒާމްކޮށް އުފެއްދުންތައް ޕްރޮމޯޓްކުރުން އެކުލަވާލައި މީހުން ތަމްެރީނުކުރުން
އައްޑޫ ރެހަ އިޝްތިހާރުކޮށް ހަވާދުގެ ބާވަތްތައް މާކެޓިންގ އާއި ސޭލްސް ދަސްކޮށްދޭ ކުރު
ޕެކޭޖްކޮށް ބާޒާރަށް ނެރުމަށް ބިޒްނަސް ޕްލޭނަކާއި ކޯސްތައް އިންތިޒާމްކުރުން
މާރކެޓިންގ ޕްލޭނެއް ތައްޔާރުކުރުން
ބޭސްވެރިކަމާއި ސިއްހަތަށް ހާއްސަ އައްޑޫގެ
ބޮނޑި، އައުރުސް، ނާރޯއްފަލުދަ، ކޭކު ފަދަ ފެންވަރު ރަނގަޅު ބާވަތްތައް ބާޒާރަށް ނެރުން
އުފެއްދުންތަކުގެ ކޮލިޓީ ހިފަހައްޓައި، ޕެކޭޖްކުރުމަށް
މާރކެޓިންގ ޕްލޭން އެކުލަވާލައި، ބްރޭންޑެއް ގާއިމުކުރުން މާހައުލާއިގުޅޭ ދިވެހިވަންތަ ފެޝަން ހެދުން،
ޓީޝާރޓް، ސޯޓް، ސުވެނިއަރ އުފައްދާ
އައްޑޫ އަސާރަ ބްރޭންޑްކޮށް ބާޒާރަށް ނެރުމަށް ވިއްކާނެގޮތް ޒުވާނުންނަށް ދަސްކޮށްދިނުން
ބިޒްނަސް ޕްލޭނެއް ތައްޔާރުކުރުން
15

މަސްވެރިކަން
ކަނޑުމަސް ބާނާ މިންވަރު އަހަރަކު 15,000 ޓަނަށް އިތުރުކުރުން
އައްޑޫ ފިޝަރީޒް ކޮމްޕްލެކްސްގެ ޚިދުމަތްތައް އައްޑޫސިޓީގެ މަސްވެރިން ބައިވެރިވާ ޖަމްޢިއްޔާއެއް
އިތުރަށް ތަރައްގީކޮށް ދަޅުގައި މަސްބަންދު ކުރުމާއި ނުވަތަ ކޯޕަރޭޓިވް އެއް އުފެއްދުން
އެކްސްޕޯޓް ކުރުމުގެ ޚިދުމަތް ފެށުން
ފަރުމަހުގެ މަސްވެރިކަން ދެމެހެއްޓެނިވިގޮތުގައި
އެންމަސް ދިރުވައި އާލާކޮށްގެން ފަސޭހަކަމާއި ކުރާނެގޮތުގެ ޕްލޭނެއް އެކުލަވާލައި އެއަށް
އެކު ހެޔޮ އަގުގައި މަސްވެރިންނަށް ލިބޭނެގޮތް ޢަމަލުކުރަން ފެއްޓުން
ފަހިކޮށްދިނުން
ބާނާ މަހާއި ވިއްކާ މަހުގެ ތަފާސް ހިސާބު
އައިސް ޕްލާންޓް ޒަމާނީ ފެންވަރަށް ގެނެސް އިތުރު ބެލެހެއްޓުމަށް ޑޭޓާބޭސް އެކުލަވާލައި މައުލޫމާތު
އައިސް ޕްލާންޓެއްގެ ޚިދުމަތް ފެށުން އެއްކުރުމުގެ ނިޒާމް ގާއިމްކުރުން
ބޮޑުކަންނެލި އައްޑޫއިން ރަނގަޅު ފެންވަރުގައި މަސްވެރިންނާއި ރިސޯޓްތަކާއި ގުޅުވުމަށް
ޕްރޮސެސްކޮށް އެކްސްޕޯޓްކުރެވޭނެ ވަސީލަތްތައް އިޖްތިމާޢީ ޙަރަކާތްތައް އިންތިޒާމްކުރުމާއި
ގާއިމްކުރުން ބައްދަލުވުންތައް ބޭއްވުން
16

ދަނޑުވެރިކަން
ސައްތަ އިން ސައްތަ އޯގަނިކް ދަނޑުވެރިކަމަށް ބަދަލުކުރުން
ދަނޑުވެރިންނަށް ޒަމާނީ އޯގަނިކް ދަނޑުވެރިކަމުގެ އެގްރިވިޔަފާރި ފުޅާކުރުމަށް ކޯޕަރޭޓިވް މެދުވެރިކޮށް
ތަމްރީނު ފޯރުކޮށްދިނުން ވަގުތުން ފައިސާ ލިބޭގޮތަށް ދަނޑުތަކުން އުފައްދާ
ފެހިކާނާ ވިކޭނެ މަގު ފަހިކޮށްދިނުން
އޯގަނިކް ދަނޑުވެރިކަން ފުޅާކުރުމަށް ގްރީންހައުސްއާއި
ޓެކްނޮލޮޖީއާއި އާލާތްތައް ދަނޑުވެރިންނަށް ޓެކްނޮލޮޖީތަކާއި އުފެއްދިދާނެ ބާވަތްތަކާއި
ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ފަންޑެއް ހުޅުވުން ވިއްކާނެގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު ދިނުމަށް އަހަރަކު
އެއްފަހަރު ދަނޑުވެރިންގެ މަހާސިންތާއެއް ބޭއްވުން
އޯގަނިކް ދަނޑުވެރިކަމަށް ބޭނުންވާ ކާދު،
ގަސްކާނާ، މުޑުވައް، އަދި އޯގަނިކް ވަސީލަތްތައް މާމެލާމެލީގެ ދަނޑުވެރިކަން ތައާރަފްކޮށް
ވިއްކާނެ ފިހާރައެއް ގާއިމު ކުރުން ވިޔަފާރިތަކާއި ފަތުރުވެރިކަމަށް ބޭނުންވާވަރަށް
އުފެއްދުމަށް ދަނޑުވެރިން ތަމްރީނުކުރުން
އޯގަނިކް ދަނޑުވެރިކަން ކުރަން ބޭނުންވާ
ދަނޑު ބިން ޚާއްޞަކޮށް އަންހެނުންނަށް ޒަމާނީ ފެންވަރުގެ ލޯކަލް މާރުކޭޓޭއް ގާއިމުކޮށް
ލިބޭނެގޮތް ހަމަޖެއްސުން ހުކުރު ދުވަހަކީ ކާބޯތަކެތީގެ ވިއްކުންތަކަށް ޚާއްޞަ
ދުވަހެއްގެ ގޮތުގައި ހަމަޖެއްސުން
17

ތަޢުލީމު
ދުނިޔޭގެ ފެންވަރުގެ އެންމެ
މޮޅު ތަޢުލީމު
18

14 އަހަރުގެ ކިޔެވުން ހުރިހާ ކުދީންނަށް ހުރިހާ ދަރިވަރުންނަކީ އުޅުން ރަނގަޅު ތަރުބިއްޔަތު
ފުރިހަމަކޮށްދިނުން ލިބިފައިވާ ބަޔަކަށް ހެދުން
ހުރިހާ ކުދިންނަށް ވިޔަފާރިއާއި ފައިސާއާއި ހުރިހާ ދަރިވަރުންނަށް މަސައްކަތްތަކާއި ހުނަރު
އިގްތިޞާދު ކިޔަވައިދިނުން ދަސްކޮށްދިނުން
ހުރިހާ ކުދިންނަކީ ސަލާމަތުންވާ ހަށިތަކެއްގެ ވެރި ހުރިހާ ދަރިވަރުން ޒަމާނީ ޓެކްނޮލޮޖީތަކަށް
ބަޔަކަށް ހެދުން އަހުލުވެރިކުރުވުން
19

މިހާރުގެ ޙާލަތު
އައްޑޫސިޓީގައި ސްކޫލްގައި ކިޔަވަމުންދާ ދަރިވަރުންގެ
އާބާދީއަކީ 5,471 އެވެ. އައްޑޫސިޓީގައި ކިޔަވައިދޭ 30
ސްކޫލް ހުރެއެވެ. މި ސްކޫލްތަކުގެ ތެރޭގައި ޕްރައިމަރީ
ގްރޭޑްތަކަށް ކިޔަވައިދޭ 18 ސްކޫލާއި، ސެކަންޑަރީ
ގްރޭޑްތަކަށް ކިޔަވައިދޭ 4 ސްކޫލާއި، ހަޔަރ ސެކަންޑަރީ
ގްރޭޑްތަކަށް ކިޔަވައިދޭ 3 ސްކޫލް ހިމެނެއެވެ. އ
އައްޑޫސިޓީގެ ސްކޫލްތަކުގައި ކިޔަވަމުންދާ 5,471
ދަރިވަރުންނަށް ކިޔަވައިދިނުމަށް ޙަރަކާތްތެރިވަނީ 557
މުދައްރިސުންނެވެ. މި މުދައްރިސުންގެ ތެރެއިން ދިވެހި
މުދައްރިސުންގެ ޢަދަދަކީ 395 އެވެ.އ
އޭލެވެލް އިމްތިޙާންގައި ބައިވެރިވާ ކުދިންގެ ތެރެއިން
އިމްތިހާނުން ފާސްވަނީ ސައްތައަކުން 50 ކުދިންނެވެ.އ
20

އ14 އަހަރުގެ ކިޔެވުން
14 އަހަރުގެ ކިޔެވުން ހުރިހާ ކުދީންނަށް ފުރިހަމަކޮށްދިނުން
އުމުރުން 6 އަހަރުގެ ހުރިހާ ކުދިންގެ ދުވާލުގަޑީގައި އެއް ދަންފަޅީގައި ހުރިހާ މާއްދާއެއް
ބެލެނިވެރިންނާއި ރަޖިސްޓްރީ ވެފައިވާ ސްކޫލް ކިޔަވައިދެވޭވަރަށް ކްލާސްރޫމް އިތުރުކޮށް ހިޔާދޭ
ހިމެނޭގޮތަށް ޑޭޓާބޭސްއެއް ހެދުން ގަސްހައްދާ ފެހި ފިނި ރީތި މާހައުލެއް ގާއިމުކުރުން
އެއްވެސް ސަބަބަކާހެދި ސްކޫލްގައި ރަޖިސްޓްރީވެފައި ސްޕެޝަލް އެޑިއުކޭޝަން މުދައްރިސުން
ނުވާ ކުދިންގެ މައުލޫމާތު ހޯދައި އެކުދިންނަށް ތަމްރީނުކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން
ސްކޫލަށް ދެވޭނެ ހުރިހާ އިންތިޒާމެއް ހަމަޖެއްސުން
ހުރިހާ އަވަށެއްގައި ސްޕެޝަލް އެޑިއުކޭޝަން
ސްކޫލް ބަހުގެ ޚިދްމަތްދޭ އަގާއި، ގަޑިތަކާއި ކްލާސްތައް ފެއްޓުން
މަގުތަކާއި ބަސްހުއްޓާ ތަންތަން ކަނޑައަޅައި
ޚިދްމަތް ތައާރަފްކުރުން މަތީ ސާނަވީގައި ބައިވެރިވާ ފިރިހެން ކުދިންގެ
އަދަދު މަދުވާ ސަބަބު ހޯދުމަށް ދިރާސާކުރުން
ސްކޫލްތަކުގެ ޕީޓީއޭގެ ދައުރު ފުޅާކޮށް ހުރިހާ
ކުދިންނަށް ފަސޭހައިން އަގުހެޔޮކޮށް ޔުނިފޯމާއި،
ބޫޓާއި ދަބަސް ލިބޭނެގޮތް އިންތިޒާމް ކުރުން
21

މާލީ އުނގެނުން
ހުރިހާ ކުދިންނަށް ވިޔަފާރިއާއި ފައިސާއާއި އިގްތިޞާދު ކިޔަވައިދިނުން
ޕްރައިމަރީ، ސެކަންޑަރީ އަދި ހަޔަރ ސެކަންޑްރީ ވިޔަފާރިއާއި އިގްތިޞާދާއި ފައިސާއާއި ބެހޭގޮތުން
ގްރޭޑްތަކުގައި ވިޔަފާރިއާއި އިގްތިޞާދު ކިޔަވައިދޭނެ މުދައްރިސުންގެ މައުލޫމާތާއި، ހުނަރާއި ޝައުގު
ގޮތުގެ ކަރުދާހެއް އެކުލަވާލުން އިތުރުކުރުމަށް ޓްރޭނިންގ ދިނުން
އަމިއްލަ ނަފްސަށް ކުރާ އިތުބާރު ބޮޑުކުރުމަށާއި ބޮޑެތި ކުންފުނިތަކާއި ހަލުވިކަމެާކު ކުރިއަރަމުން
އިސްނަގައިގެން ކަންތައްތައް ކުރުމަށް ހިތްވަރު އަންނަ ވިޔަފާރިތަކުން ކުދިންނަށް ފިލާވަޅު
ލިބިދޭ އެކްޓިވިޓީ ރޭވުން ހޯދައިދިނުމަށް ނެޓްވޯކެއް ގާއިމްކުރުން
ކޮމިއުނިކޭޝަން ސްކިލްސްއާއި، ޕްރެޒެންޓޭޝަން ވިޔަފާރިއާއި، އިގްތިޞާދާއި، މާލީ މާއްދާތަކުގެ
ސްކިލްސްއާއި ޓީމް ވާކް ދަސްކޮށްދިނުމަށް ގްރޫޕް ޕެްރޮޖެކްޓް މުބާރާތެއް ކޮންމެ އަހަރަކު ހުރިހާ
ޕްރޮޖެކްޓް ރާވާ ހިންގުން ސްކޫލްތަކުގެ މެދުގައި ރާވާ ހިންގުން
މާލީ، އިގްތިޞާދީ އަދި ވިޔަފާރީގެ ޢިލްމާއި ހަޔަރ ސެކަންޑްރީ ގްރޭޑްތަކުގެ ކުދިންނަށް
ހުނަރާއި ޝައުގު އިތުރުކުރުމަށް ޓީޗިންގ ލީޑަރޝިޕް މެންޓަރިންގ ޕްރޮގްރާމް ހިންގުން
މެޓީރިއަލްސް ތައްޔާރުކުރުން
22

ސިއްހަތު
ހުރިހާ ކުދިންނަކީ ސަލާމަތުންވާ ހަށިތަކެއްގެ ވެރި ބަޔަކަށް ހެދުން
ސްކޫލް އިނާމު ދިނުމުގެ ޖަލްސާގައި އެންމެ މޮޅު ކުޅޭގޮތް ދަސްކޮށްދިނުން
ކުޅުންތެރިންނަށް ރަންވަނައާއި އިނާމު ދިނުން
ފުޓްބޯޅަ، ވޮލީބޯޅަ، ބާސްކެޓްބޯޅަ، ނެޓްބޯޅަ ކުޅޭނެ
ގްރޭޑް 6 ނިމެންވާއިރަށް ހުރިހާ އަންހެން އަދި ދަނޑު/ކޯޓުތައް ގާއިމުކޮށް ހުރިހާ ކުދީންނަށް މި
ފިރިހެން ކުދިންނަށް ފަތަން ދަސްކޮށްދިނުމަށް ކުޅިވަރުތައް ދަސްކޮށްދިނުން
މެދުނުކެނޑި ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން
ރޯވިންގ، ސެއިލިންގ، ވޯޓަރ ޕޯލޯ،
ކޮންމެ އަހަރަކު އެއް ފަހަރު އިންޓްރާ ސްކޫލް އަދި ޑައިވިންގ، ކެނޯއިންގ ފަދަ މޫދު ކުޅިވަރުގެ
އިންޓަރ ސްކޫލް ފެތުމުގެ މުބާރާތް ބޭއްވުން ވަސީލަތް ގާއިމުކޮށް ހުރިހާ ކުދިންނަށް ހުނަރު
ދަސްކޮށްދިނުން
ހުރިހާ ކުދިންނަށް އެތްލެޓިކްސް ދަސްކޮށްދީ އެކި
އުމުރު ފުރާތަކުން މުބާރާތްތަކުގައި ބައިވެރިކުރުވުން ޖޫޑޯ، ބޮްކްސިންގ، ޓައެކްވަންޑޫ، ފެންސިންގ،
އާއި ރެސްލިންގގެ ހުނަރު ކުދިންނަށް
ކްރިކެޓް، ޓެނިސް، ބެޑްމިންޓަން، ޓޭބަލް ޓެނިސް، ދަސްކޮށްދިނުން
ކުޅޭނެ ވަސީލަތްތައް ގާއިމުކޮށް ހުރިހާ ކުދީންނަށް
23

ޕްރީ ސްކޫލްތަކުގައި ކުދިންނަށް މޭވާއާއި ކޮންމެ އަހަރަކު އެއް ފަހަރު ސްކޫލްތަކާ ގުޅިގެން
ތަރުކާރީ ތައާރަފްކޮށްދީ ކެއުމުގެ ރަނގަޅު އާދަ ހެލްތް ފުޑް ފެއަރ އިންތިޒާމްކުރުން
ހަރުލެއްވުމަށް ހިންގާނެ ޕްރޮގްރާމެއް އެކުލަވާލުން
ކޮންމެ އަހަރަކު ގްރޭޑް 1 ގެ ދަރިވަރުންގެ
ސްކޫލްތަކުގައި ހެލްތް ކެފޭ ގާއިމުކުރުމާބެހޭ ފެނުމާއި، އިވުމާއި، ދުޅަހެޔޮކަމުގެ ސްކްރީނިންގ
ދިރާސާ ކަރުދާހެއް އެކުލަވާލައި މައިންބަފައިންނާއި ޕްރޮގްރާމް ކުރިއަށް ގެންދިއުން
މުދައްރިސުންގެ ޚިޔާލު ހޯދުން
ހުރިހާ މުދައްރިސުންނަށް ފަސްޓް އެއިޑް ޓްރޭނިންގ
ސްކޫލްތަކުގައި ހެލްތް ކެފޭ ގާއިމުރާނެގޮތުގެ ފޯރުކޮށްދީ ސްކޫލްގައި ހެލްތް ރޫމް ގާއިމްކުރުން
ގައިޑްލައިންސް ތައްޔާރުކޮށް ސްކޫލްތަކުގައި ހެލްތް
ކެފޭ ގާއިމުކުރުން ކައުންސެލިންގ ޚިދްމަތް ސްކޫލްތަކުގައި ފަށްޓައި،
ކުދިންގެ ނަފްސާނީ ދުޅަހެއުކަމާބެހޭ ހޭލުންތެރިކަން
ސްކޫލް ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށް ނިއުޓްރިޝަން މުދައްރިސުންގެ ކިބައިގައި އިތުރުކުރުވުން
ޕްލޭޓް ތައާރަފް ކުރުން
24

ތަރުބިއްޔަތު
ހުރިހާ ދަރިވަރުންނަކީ އުޅުން ރަނގަޅު ތަރުބިއްޔަތު ލިބިފައިވާ ބަޔަކަށް ހެދުން
ކެޑޭޓް، ގައިޑް، ސްކައުޓް ހަރަކާތްތަކުގައި ސްކޫލްތަކުގެ ހައުސްތަކާއި، ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި،
ބައިވެރިވާ ކުދިން އިތުރުކޮށް ޚިދްމަތް ފުޅާކުރުން ކްލަބްތައް މެދުވެރިކޮށް ސިވިކް އެންޑް މޯރަލް
އެޑިއުކޭޝަން ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުން
ހިލޭ ސާބަހަށް މުޖުތަމަޢަށް ފައާިދުހރި މަސައްކަތް
ކުރުމަށް ކުދިންނަށް މަގު ދައްކައިދީ ކުދިން ކުރާ ކޮންމެ ސްކޫލެއްގައި ދަރިވަރުން ހިންގާ
މަސައްކަތް ފާހަގަކޮށް އިނާމު ދިނުން ތިމާވެށި ޖަމިއްޔާއެއް އެކުލަވާލައި ތިމާވެށްޓަށް
އަހުލުވެރިކުރުމަށް ޕްރޮގްރާމް ހިންގުން
ކޮންމެ ކުއްޖަކު ލައްވާ އަހަރަކު 40 ގަޑިއިރުގެ
ކޮމިއުނިޓީ ސާވިސް މުދައްރިސުންގެ ބެލުމުގެ ހުރިހާ ސްކޫލްތަކުގައި ހިސްޓްރީ ކްލަބެއް އުފައްދައި
ދަށުން ކުރުވުން އައްޑޫއާއި ދިވެހިރާއްޖެއާއި، ދުނިޔޭގެ ތާރީޚް
ކުދިންނަށް ދަސްކޮށްދިނުން
ހުރިހާ ސްކޫލްތަކުގައި ލޯ އެންޑް ޑިމޮކްރަސީ
ކްލަބް އުފައްދައި އިންސާނީ ހައްގުތަކާއި ވާޖިބުތައް ތާރީޚީ އަދި ސަގާފީ މުނިފޫހިފިލުވުމާއި ކުޅިވަރު
އަންގައިދީ ގާނޫނަށް އަހުލުވެރިކުރުވުމަށް ޙަރަކާތްތައް ދަސްކޮށްދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކާއި
ޙަރަކާތްތައް ހިންގުން މުބާރާތްތައް ރާވާ ހިންގުން
25

ހުނަރު
ހުރިހާ ދަރިވަރުންނަށް މަސައްކަތްތަކާއި ހުނަރު ދަސްކޮށްދިނުން
އައްޑޫ ހައިސްކޫލަކީ އެންމެ މޮޅަށް މަސައްކަތްތަކުގެ މަސައްކަތްތައް ދަސްކޮށްދޭނެ އެދުރުން
ހުނަރު ދަސްކޮށްދޭ ސްކޫލަށް ހެދުމަށް މަޝްރޫޢެއް ތަމްރީނުކުރުމަށް ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން
އެކުލަވާލުން
މަސައްކަތުގެ އަމަލީ ތަޖްރިބާ ހޯދަން ކުދިން ދާނެ
މެޓަލް ވާކްސް، ވަޑާން، ފެހުން ކެއްކުން، ތަންތަން ފާހަގަކޮށް އެތަންތަނާއެކު އެއްބަސްވުމުގައި
ޕްރިންޓިންގ، ޖްވެލްރީ، ފޮޓޮގްރަފީ، އާރޓް، ސޮއިކުރުން
މިއުޒިކް، ފިޓްނެސް، ޑްރާމާ ކިޔަވައިދިނުމަށް
އައްޑޫ ހައި ސްކޫލްގައި ކްލާސްރޫމް ތައްޔާރުކުރުން ވަޒީފާގެ ބާޒަރަށް ތައްޔާރުވެފައިވާ މިންވަރު
ދޭހަކޮށްދޭ ސްކިލް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓެއް
ހުނަރު ދަސްކޮށްދޭ މާއްދާތަކުގެ މާހިރުންގެ ދަސްވެނިވާ ހުރިހާ ކުދިންނަށް ދިނުން
މަޝްވަރާއާއިއެކު ހުނަރު ދަސްކޮށްދޭނެ ގޮތުގެ
މަންހަޖް އެކުލަވާލުން އައްޑޫ ހައިސްކޫލްގައި ކޮމްޕިއުޓަރ އެއިޑަޑް
ޑިޒައިން ކްލާސްރޫމެއް ގާއިމުކުރުން
ހުނަރު ދަސްކޮށްދޭ މާއްދާތަކުގެ ސަނަދުގެ
ފެންވަރާއި އިމްތިޙާނުކުރާނެ ގޮތް ކަނޑައެޅުން
26

ޓެކްނޮލޮޖީ
ހުރިހާ ދަރިވަރުން ޒަމާނީ ޓެކްނޮލޮޖީތަކަށް އަހުލުވެރިކުރުވުން
މަދުވެގެން ޖީ.ބީ.ޕީއެސްެ ސްޕީޑްގަ އިންޓަރނެޓް ސްކޫލް ހުރިހާ ކުދިންނަށް ލެޕްޓޮޕް ނުވަތަ ޓެބްލެޓް
ހުރިހާ ސްކޫލަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުން ހޯދުމަށް ފައިސާ ހޯދާނެ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުން
ހުރިހާ ދަރިވަރުންނަށް ސްކޫލް އީ-މެއިލް އެކިއެކި މާއްދާ ކިޔަވައިދިނުމަށް ބޭނުންކުރާނެ
އެޑްރެސްއެއް ކަނޑައަޅައި, ސްކޫލް މުއާމަލާތްތައް އައި.ސީ.ޓީ ސޮފްޓްވެއަރ އާއި އެޕްލިކޭޝަންސް
އީ-މެއިލް މެދުވެރިކޮށް ކުރުން ހޯދުން
ހުރިހާ ސްކޫލެއްގައި އޮންލައިން ލަރނިންގ ކޮންމެ ކްލާސްރޫމަކަށް ކިޔަވައިދިނުމަށް ބޭނުންވާ
މެނޭޖްމެންޓް ސިސްޓަމް ގާއިމްކުރުން ޒަމާނީ ބޯޑާއި، ސްކްރީނާއި، ސައުންޑް ސިސްޓަމް
ހޯދުން
ކޮންމެ ސްކޫލެއްގައި އައި.ޓީ އެޑްމިނިސްޓްރޭޓަރގެ
ވަޒީފާ ގާއިމުކުރުން
ކޮންމެ ސްކޫލެއްގައި އެއްކްލާހަށް އެއްފަހަރާ
ކިޔަވައިދެވޭވަރަށް ކޮމްޕިއުޓަރ ލެބްއް ގާއިމުކުރުން
27

މޮޅު އެދުރުން
ތައުލީމުދިނުމަށް އެންމެ މޮޅު ގައުމުތަކުގެ ފެންވަރަށް އެދުރުން ބިނާކުރުން
އެންމެ މޮޅު 10 ދަރިވަރުންނަށް ދުނިޔޭގައި ދަސްކުރުމަށްޓަކައި މުދައްރިސުންނަށް ސްޓަޑީ
ތައުލީމީ ދާއިރާއިން އެންމެ ފާހަގަކުރެވޭ ޓަުއަރ އިންތިޒާމްކުރުން
ޔުނިވަރސިޓީތަކުން ޓީޗިންގ ދާއިރާއިން ކިޔެވުމަށް
ކޮންމެ އަހަރަކު ސްކޮލަރޝިޕް ދިނުން ތައުލީމީ ދާއިރާގައި ފާހަގަކުރެވޭ ގައުމުތަކުގެ
ސްކޫލްތަކުން ޕްރިންސިޕަލުންނާއި، ޓީޗަރުންނާއި
މޮޅު މުދައްރިސުންނަށް މާސްޓަރސް ފެންވަރަށް އައްޑޫސިޓީގެ މުދައްރިސުން ހިމެނޭ އެންރިޗްމެންޓް
ފިންލެންޑް، ސިންގަޕޯރ، ސައުތް ކޮރެއާ ފަދަ ގްރޫޕެއް އެކުލަވާލުން
ގައުމުތަކުގައި ކިޔެވުމަށް އަހަރަކު 20 ފުރުޞަތު ދިނުން
މުދައްރިސުންގެ ޕާރފޯމަންސް އެޕްރެއިޒަލް
ގައުމީ މަންހަޖަށް މުދައްރިސުން ތަމްރީނުކޮށް ސިސްޓަމެއް ފަރުމާކޮށް ގާއިމުކުރުމާއެކެ މުދައްރިސުން
އަހުލުވެރިކުރުމަށް ކޮންމެ އަހަރަކު އައްޑޫސިޓީގައި ތަރައްގީކުރުމަށް ޚާއްޞަ ފަންޑެއް ވެސް ގާއިމުކުރުން
ތަމްރީނު ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން
އައްޑޫސިޓީގައި ކިޔަވައިދޭ އެންމެ ޚިދްމަތްތެރި
ފިންލެންޑް، ސިންގަޕޯރ، ޖަޕާން، އޮސްޓްރޭލިއާ މުދައްރިސުންނަށް ރިކޮގްނިޝަން އާއި ބޯނަސް ދޭނެ
ފަދަ ގައުމުތަކުގައި ކިޔަވައިދޭގޮތް ބަލައި އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅައި އިއުލާންކުރުން
28

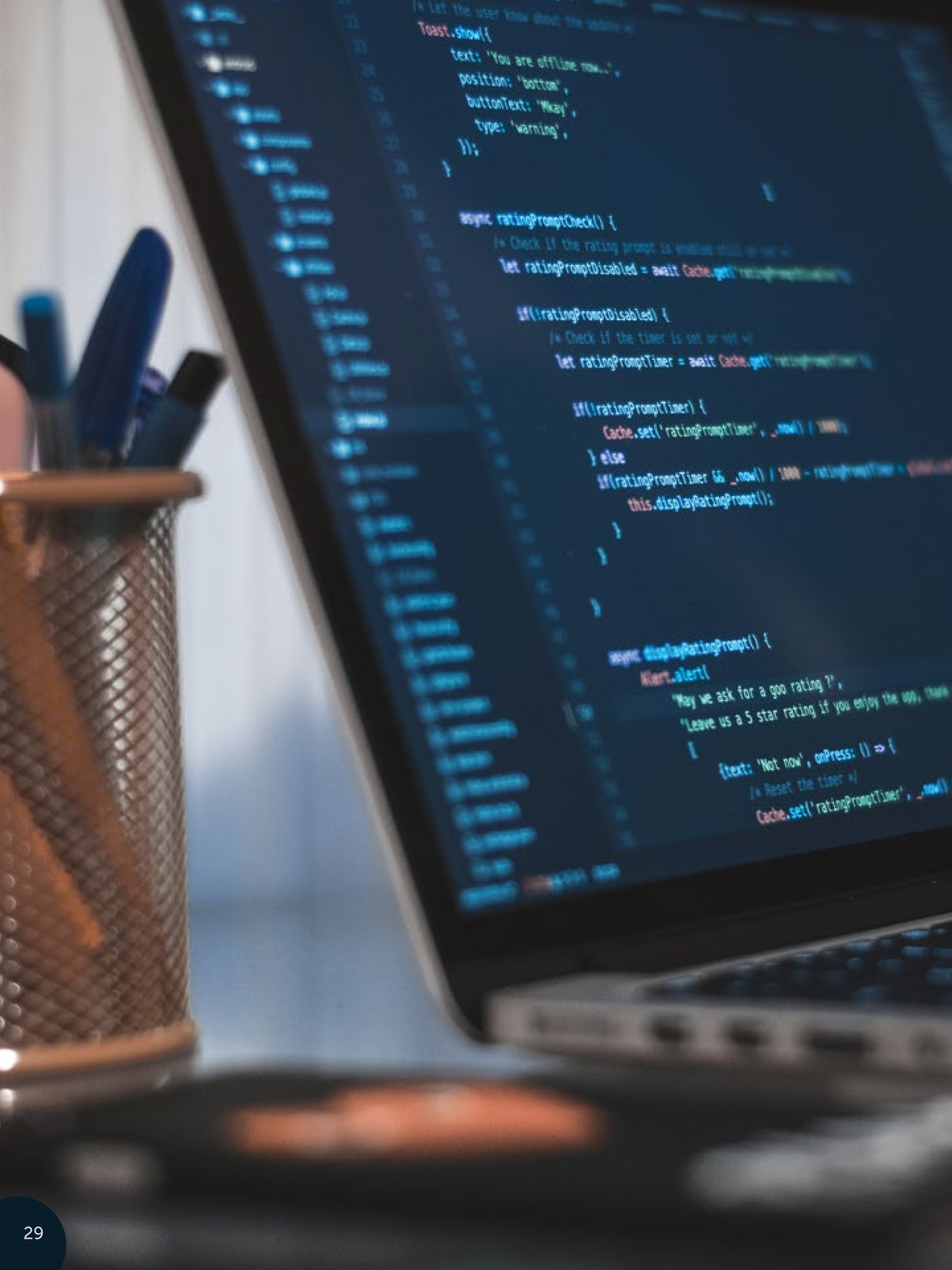

އިޢާދަކުރަނިވި ހަކަތަ

ކަރަންޓް އުފެއްދުމަށް 100% އިޔާދަކުރަނިވި ދުވާލަކު 2,000 ޓަނުގެ ބޯފެން އިޔާދަކުރަނިވި
ހަކަތަ ބޭނުންކުރުން ހަކަތައިން އުފެއްދޭނެ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުން
ގޭބިސީތަކާއި އިމާރާތްތަކުން ކަރަންޓު ބޭނުންކުރާ އިޔާދަ ކުރަނިވި ހަކަތައިން ސްވޭޖް ޓްރީޓް
މިންވަރު 10% މަދުކުރުން ކުރެވޭނެގޮތް ހެދުން
5,000 ލީޓަރުގެ ވާރޭފެން ހުރިހާ ގެއެއްގައި ފެންވެރުމާއި، ދޮންނަން ބޭނުންކުރާ ފެން އަލުން
ރައްކާކުރެވޭނެ ގޮތް ހަމަޖެއްސުން ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތް ހެދުން
31

މިހާރުގެ ޙާލަތު
އައްޑޫސިޓީގެ ހުރިހާ ރަށްތަކަށް ކަރަންޓު ފޯރުކޮށްދެނީ ފެނަކަ އަހަރެއްގެ މައްޗަށް ގާތްގަނޑަކަށް 1 މިލިއަން ލީޓަރުގެ
ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުންނެވެ. އަދި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ޑީސަލް ކަރަންޓު އުފައްދަން ބޭނުންކުރެއެވެ. އ
ކަރަންޓު އުފައްދަނީ ޑީސަލް ޖެނެރޭޓަރު ބޭނުންކޮށްގެން ތެލަށް
ބަރޯސާވެގެންނެވެ. އައްޑޫސިޓީގައި ބަހައްޓާފައިވާ 15 ޑީސަލް އައްޑޫސިޓީގެ ހުރިހާ ރަށެއްގައި ކޮންމެ އަހަރަކު ކަރަންޓު
ޖެނެރޭޓަރުން މީހުން ދިރިއުޅޭ ހުރިހާ ރަށަކަށް 24 ގަޑިއިރު ބޭނުންކުރާ މިންވަރު އަންނަނީ 10% އާއި % 15
ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެއެވެ.އ އަށް އިތުރުވަމުންނެވެ. ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް ލިބުމުގައި
ދިމާވެފައިވާ އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުމަކީ، ކަރަންޓަށް
ހިތަދޫގައި ބަހައްޓާފައިވާ 10 ޖެނެރޭޓަރުން ޖުމްލަ 9.05 ކުރަންޖެހޭ ޚަރަދު ބޮޑުވުމާއި، ރަށްރަށުގެ ގެތަކުންނާއި
މެގަވޮޓުގެ ކަރަންޓު އުފައްދައެވެ. އަދި ހިތަދޫގައި އުފައްދާ އެހެނިހެން މުއައްސަސާތަކުން ކަރަންޓުގެ ޚިދުމަތް
ކަރަންޓު ވިއުގައިން ހިތަދޫ، މަރަދޫ، މަރަދޫފޭދޫ، ފޭދޫ އަދި ގިނަގިނައިން މެދުކެނޑިގެން ދިއުމެވެ.އ
ގަމަށް ގުޅާފައިވެއެވެ. ދުވާލެއްގެ މައްޗަށް މި ފަސް ރަށަށް
ޕީކް ލޯޑަށް ޖުމްލަ 5.4 މެގަވޮޓުގެ ކަރަންޓު ބޭނުންވާއިރު، މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރމަންޓް އެންޑް އެނަރޖީ އިން
މިއީ ކަރަންޓު އުފައްދާ މިންވަރާ ބަލާއިރު ނިސްބަތުން ބޮޑު ކުރިއަށްގެންދާ މަޝްރޫޢެއްގެ ދަށުން 1.6 މެގަވޮޓުގެ ކަރަންޓު
އަދަދެކެވެ. އަދި މިރަށްތަކަށް ބޭނުންވާ ކަރަންޓު އުފެއްދުމަށް އުފެއްދޭނެ ސޯލާ ޕެނަލް ސިސްޓަމެއް ހިތަދޫގައި ވަނީ
އަހަރެއްގެ މައްޗަށް ގާތްގަނޑަކަށް 8 މިލިއަން ލީޓަރުގެ ހަރުކޮށްފައިއެވެ. އަދި 2017 ވަނަ އަހަރު ހުޅުދޫ އަދި މީދޫގެ
ޑީސަލް ޚަރަދުވެއެވެ. މިއީ ގާތްގަނޑަކަށް، އަހަރަކަށް 72 ކަރަންޓު ބޭނުންކުރާ ޕީކްލޯޑުގެ 35% އަށްވާ ކަރަންޓު އުފައްދާ
މިލިއަން ރުފިޔާއެވެ.އ ސޯލާ ޕެނަލް ހުޅުދޫ އަދި މީދޫގައި ހަރުކުރަން ސަރުކާރުން
ވަނީ ނިންމާފައެވެ. އ
ހުޅުދޫ އަދި މީދޫގައި ބަހައްޓާފައިވާ 5 ޖެނެރޭޓަރުން ޖުމްލަ
1.3 މެގަވޮޓުގެ ކަރަންޓު އުފައްދައެވެ. ހުޅުދޫ އަދި މީދޫގައި ރައްކާތެރި ބޯފެނަށް ދަތިވުމަކީ އައްޑޫސިޓީއަށް
ދުވާލެއްގެ މައްޗަށް 700 ކިލޯވޮޓުގެ ކަރަންޓް ބޭނުންކުރާއިރު، ކުރިމަތިވެފައިވާ ބޮޑު ގޮންޖެހުމެކެވެ. ޒަމާނުއްސުރެ،
32

އައްޑޫސިޓީގައި އާންމު ގޮތެއްގައި ކެއްކުމަށް ބޭނުންކުރަނީ ކަރަންޓު މިހާރު ގާއިމު ކޮށްފައިވާ ގްރިޑުން އުފެއްދުމަކީ
ވާރޭފެނެވެ. ތަށިތެލި ދޮވުމަށާއި ފެންވެރުމަށް ބޭނުންކުރަނީ ވަރަށް ދަތި ކަމަކަށް ވާނެއެވެ. އެހެންކަމުން ދެމެހެއްޓެނިވި
ވަޅުފެނެވެ. ގިނަ ގެތަކުގައި ވާރޭ ފެން ތާނގީ ބަހައްޓާފައި ގޮތެއްގައި ޚަރަދު ކުޑަކޮށް ތިމާވެށްޓަށް ގެއްލުންނުވާނެގޮތަށް
ހުރިކަމުގައިވިޔަސް، ގިނަ ރައްޔިތުން ބޯފެނަކަށް މިހާރު ރައްކާތެރި ފެން ލިބޭނެގޮތަކަށް ކުރިމަގު ބައްޓަންކުރުން
އިޚްތިޔާރު ކުރަނީ ފުޅީގައި ބަންދުކޮށްފައި ވިއްކަން ހުންނަ މުހިއްމެވެ.އ
ފެނެވެ. ވަޅުފެން ބޭނުންކުރެވޭ މިންވަރު އިތުރުވުމުގެ
ސަބަބުންނާއި ރަނގަޅު ނަރުދަމާ ނިޒާމެއް ނެތުމުގެ ސަބަބުންެ އައްޑޫސިޓީގައި މިހާރު ނަރުދަމާ ނިޒާމަކަށް ބޭނުންކުރަމުން
ފެނުގެ ފަށަލަވަނީ ބޭނުންކުރަން އެކަށީގެންވާވަރަށްވުރެ ތަޣައްޔަރު އަންނަނީ ސެޕްޓިކް ޓޭންކެވެ. ހިތަދޫގައި ނަރުދަމާގެ
ވެފައެވެ. މިކަމަށް ހައްލެއް ހޯދުމަށްޓަކައި އައްޑޫސިޓީގައި ނިޒާމަކަށް ވެކިއުމް ސިސްޓަމެއް ގާއިމްކޮށްފައި
މިހާރު ފެން އުފައްދާ ޑީސެލިނޭޝަން ޕްލާންޓްތަކެއް ހުރިކަމުގައިވިޔަސް، ޚިދްމަތް އެއްވެސް ގެއަކަށް އަދި
ގާއިމްކޮށްފައި އެބަހުއްޓެވެ. އެގޮތުން ހުޅުދޫ އަދި ގުޅާފައެއް ނުވެއެވެ. ފޭދޫ، މަރަދޫ، މަރަދޫ ފޭދޫ ހުޅުދޫ
މީދޫގައި ދުވާލެއްގެ މައްޗަށް 500 ޓަނުގެ ފެން އުފައްދާ އަދި މީދޫގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރމަންޓް އެންޑް
ޕްލާންޓަކާއި، 250 ޓަނުގެ ފެން ރައްކާކުރާ ޓޭންކެއް ވަނީ އެނަރޖީ އިން، އޮޕެކް ފަންޑުން ލިބިފައިވާ 20 މިލިޔަން
ގާއިމްކޮށްފައެވެ. އަދި ހިތަދޫގައި، 1,200 މެޓްރިކް ޓަނުގެ ޑޮލަރުގެ ލޯނުގެ އެހީގެ ދަށުން ޒަމާނީ ނަރުދަމާގެ
ފެން ޕްލާންޓެއް ވަނީ ގާއިމްކޮށްފައެވެ.އ ނިޒާމެއް ގާއިމްކުރުމުގެ މަސައްކަތް އަންނީ ކުރަމުންނެވެ.
މިމަޝްރޫޢުގެ ދަށުން ގާއިމްކުރެވިގެންދާނީ ގްރެވިޓީ
ހިތަދޫގައި ގާއިމްކޮށްފައިހުރި ޕްލާންޓުން ހިތަދޫ، މަރަދޫ، ސިސްޓަމްެކެވެ. އަދި 2017 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް،
މަރަދޫފޭދޫ އަދި ފޭދޫއަށް ފެން ފޯރުކޮށްދެއެވެ. ހުޅުދޫ 2,949 ގެއަކަށް ނަރުދަމާ ނިޒާމުގެ ޚިދުމަތް ދިނުމަށްވަނީ
އަދި ހިތަދޫގައި ގާއިމްކޮށްފައި ހުރި ފެން ޕްލާންޓުން ހަމަޖެހިފައެވެ.އ
ފެން ހޮޅިތައް ގޭގެއަށް މިހާރުވަނީ ގުޅައި ޚިދްމަތް ދޭން
ފަށާފައެވެ. ނަމަވެސް މިޕްލާންޓްތައް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ
33

ސައްތައިން ސައްތަ ރިނިއުއަބަލް
ކަރަންޓް އުފެއްދުމަށް 100% އިޔާދަކުރަނިވި ހަކަތަ ބޭނުންކުރުން
ކަރަންޓު ވިއުގައިގެ ފެންވަރު އަދި އެފިޝެންސީ ގްރިޑް ކަނެކްޓަޑް ޕީވީ ސިސްޓަމް ހަރުކޮށް
ދެނެގަތުމަށް ދިރާސާއެއްކުރުން ގުޅާނެގޮތުގެ ތަމްރީން ކޯސް އިލެކްޓްރީޝަނުންނަށް
އަމާޒުކޮށް ހިންގުން
އިޔާދަ ކުރަނިވި ހަކަތަ އެންމެ ފުރިހަމައަށް
ވިއުގައާއި ގުޅުމަށް، ކަރަންޓު ވިއުގަ އަޕްގްރޭޑްކޮށް އިޔާދަކުރަނިވި ހަކަތައަށް ޚާއްޞަ ކޯޕަރޭޓިވް
މަރާމާތު ކުރުން ސޮސައިޓީއެއް ރަޖިސްޓްރީކޮށް ގޭބިސީތަކަށް ލުއި
ފަސޭހަ ޚިދްމަތް ދިނުން
ހަކަތަ އުފެއްދުމަށް ސޯލަރ ޕެނަލް ހަރުކުރެވޭނެ
ތަންތަން ދެނެގަނެ، އެތަންތަނުގެ ފުރާޅުގެ ހާލަތު ހުރިހާ ސްކޫލްތަކަކީ 100% އިޔާދަ ކުރަނިވި
ބެލުން ހަކަތަ ބޭނުންކުރާ ސްކޫލްތަކަށް ހެދުން
ކައުންސިލްގެ އިދާރާގެ ފުރާޅުގައި ސޯލާ ޕެނަލް ނެޓްމީޓަރިންގ، އެނަރޖީ ސްޓޯރޭޖް އާއި ގްރިޑް
ހަރުކޮށް ކައުންސިލް އިދާރާއަށް ބޭނުންވާ ވަރަށް ކަނެކްޝަނާއި ޕަވަރ ޕާރޗެސް އެގްރީމަންޓާބެހޭ
އިޔާދަކުރަނިވި ހަކަތަ އުފެއްދުން ގޮތުން ހޭލުންތެރިކުރުވުން
34

އެނަރޖީ އެފިޝިއެންސީ
ގޭބިސީތަކާއި އިމާރާތްތަކުން ކަރަންޓު ބޭނުންކުރާ މިންވަރު 10% މަދުކުރުން
ކަރަންޓް އުފައްދާ މިންވަރާއި ތެޔޮ ބޭނުންކުރާ އެލްއީޑީ ބޮކި ބޭނުންކުރުމަށް ބާރުއަޅާ،
ޢަދަދުގެ ތަފާސް ހިސާބު ބަލަހައްޓައި އަހަރީ ގޭބިސީތަކަށް މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދީ ބޮކި ވިއްކާ
ރިޕޯޓެއް ޝާއިޢުކުރުން ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން މައުރަޒު ބޭއްވުން
ހުރިހާ އޮފީސް ޢިމާރަތްތަކާއި، ސްކޫލްތަކާއި ހަކަތަ އިސްރާފުނުވާނެ ގޮތަށް އެއަރ ކޮންޑިޝަނަރ
ހޮސްޕިޓަލްގެ އެނަރޖީ އޮޑިޓް ތައްޔާރުކޮށް ބޭނުންކުރާނެ ގޮތުގެ މައުލޫމާތު ގޭބިސީތަކާއި
އެފިޝެންސީ އަމާޒުތައް ކަނޑައެޅުން އޮފީސްތަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުން
ގޭގެ އެނަރޖީ އޮޑިޓް ހެދުމަށާއި މަދުން ހަކަތަ ފްރިޖާއި، ދޮންނަ މެޝިނާއި، ޓީވީން ހޭދަވާ
ބޭނުންކުރާ އާލާތްތަކާއި ބޮކި ބޭނުންކުރުމުން ލިބޭ ހަކަތަ މަދުކުރުމަށް ކުރެވިދާނެ ކަންތައް ޒަމާނީ
ފައިދާ އެނގޭނެ އެޕްލިކޭޝަނެއް ފަރުމާކުރުން ފެންވަރުގައި އިންޓަރެކްޓިވްކޮށް ފޯރުކޮށްދިނުން
އެނަރޖީ އެފިޝެންޓް އޮފީހަކާއި ގެއެއް ތައްޔާރުކޮށް ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކާއި މުވައްސަސާތަކަށް
މައުލޫމާތު ލިބޭނެގޮތަށް އާއްމުންނަށް ދެއްކުމަށް ކަރަންޓް ބޭނުންކުރާ އިކުއިޕްމަންޓް ހޯދުމުގައި
ހުޅުވުން ގެންގުޅޭނެ އުސޫލު ކަނޑައެޅުން
35

ވާރޭފެން
5,000 ލީޓަރުގެ ވާރޭފެން ހުރިހާ ގެއެއްގައި ރައްކާކުރެވޭނެ ގޮތް ހަމަޖެއްސުން
މީހުން ދިރިއުޅޭ ހުރިހާ ގެއެއްގައި ފެން ބޭނުންކުރާ ސްކޫލްތަކާއި، ޞިއްޙީ ޚިދްމަތްދޭ ތަންތަނާއި،
މިންވަރާއި ވާރޭފެން ރައްކާކުރާ މިންވަރު މިސްކިތްތަކުގައި، ވާރޭ ފެން ރައްކާކުރެވެން ހުރި
ދެނެގަތުމަށް ދިރާސާއެއް ކުރުން މިންވަރު ބެލުމަށް ދިރާސާ ކުރުން
ވާރޭފެން ތާނގީ ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ލުއިފަސޭހަ މުވައްސަސާތަކާއި ސްކޫލްތަކުން ވާރޭފެން
ގޮތެއްގައި ލިބޭނެގޮތް ހަމަޖެއްސުމަށް ރިވޯލްވިންގ ރައްކާކުރުމާބެހޭ އުސޫލެއް ކަނޑައަޅައި ފެން
ފަންޑެއް ގާއިމުކުރުން ރައްކާކޮށް ބެލެހެއްޓުމުގެ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުން
ވާރޭފެން ނަގާ ރައްކާކުރާނެ ރަނގަޅު ގޮތްތަކަށް އަލިފާން ނިއްވުމަށާއި ގުދުރަތީ ކާރިސާތަކުން
އަހުލުވެރިކުރުވުމަށް މައުލޫމާތު ފޮތެއް ތައްޔާރުކޮށް ރައްކާތެރިވުމަށް ފެން ރައްކާކޮށް ފެނުގެ ވިއުގައެއް
ހުރިހާ ގޭބިސީއަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުން އެކުލަވާލުމަށް ޕްލޭނެއް ތައްޔާރުކުރުން
ފެން ޓެސްޓްކޮށް ކޮލިޓީ ބެލެހެއްޓޭނެ އިންތިޒާމް ރައްކާކޮށްފައި ހުންނަ ވާރޭ ފެނުގެ ކޮލިޓީ ބެލުމަށް
ޕަބްލިކް ހެލްތް ޑިޕާޓްމަންޓުގައި ހަމަޖެއްސުން ގަވާއިދުން ހުރިހާ އަވަށެއްގައި ޓެސްޓުކުރުމުގެ
ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން
36

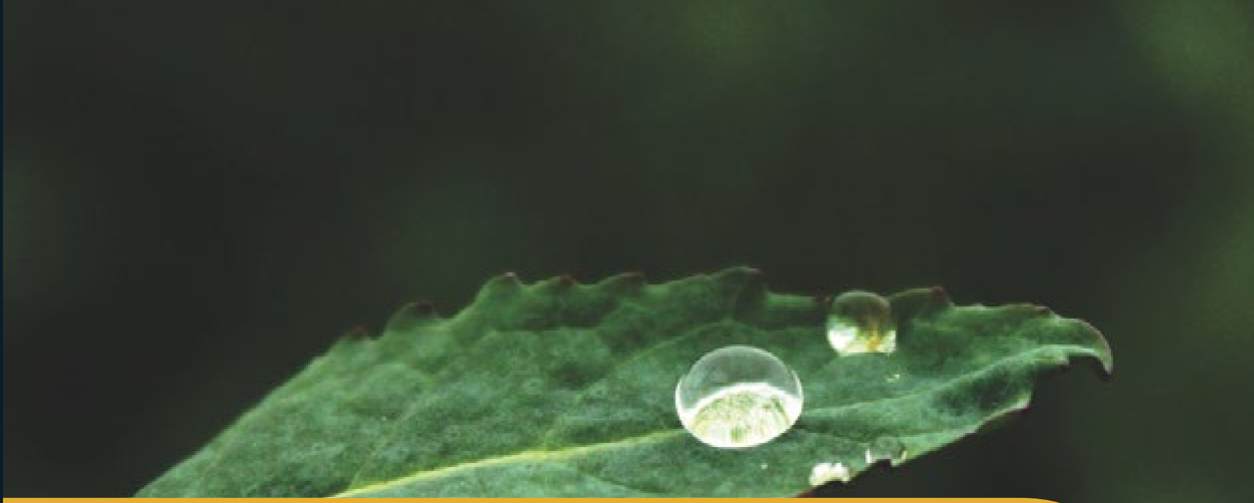

ޑީސެލިނޭޝަން
ދުވާލަކު 2,000 ޓަނުގެ ބޯފެން އިޔާދަކުރަނިވި ހަކަތައިން އުފެއްދޭނެ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުން
އެނަރޖީ ރިކަވަރ ކުރެވޭ ބެކަޕް 50% ޑީސެލިނޭޓަޑް ފެނާއި ތާނގީތަކުގައި ހުރި
ޑީސެލިނޭޝަން ޕްލާންޓް ހޯދައި ދެމެހެއްޓެނިވި ވާރޭފެނާ ގުޅުވޭނެ އިންޓަގްރޭޓެޑް ވޯޓަރ ރިސޯސް
ގޮތެއްގައި ފެން އުފެއްދޭނެ އިންތިޒާމް ކުރުން މެނޭޖްމަންޓް ސިސްޓަމެއް ގާއިމްކުރުން
ލޮނުން ފެން އުފެއްދުމަށް ބޭނުންވާ ހަކަތަ ފެނުގެ ނިޒާމު ބަލަހައްޓަން އައްޔަންކޮށްފައިވާ
އަވިން އުފެއްދުމަށް ސޯލަރ ޕެނަލް ސިސްޓަމެއް މުވައްޒަފުންނަށް ފެނުގެ ނިޒާމު މަރާމާތުކޮށް
ގާއިމުކުރުން ބެލެހެއްޓުމުގެ ތަމްރީން ދިނުން
އަވީގެ ހަކަތަ ފުރިހަމައަށް ބޭނުންކުރުމަށް ދުވާލު ފެނަށް އަގު ނަގާނެ ޢަދަދަކާމެދު ރައްޔިތުންނާއި
9:00 އިން 4:00 އާއި ދެމެދު ފެން އުފެއްދުމަށް މަޝްވަރާކޮށް ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ޚިދްމަތުގެ އަގު
ޑީސެލިނޭޝަން ކެޕޭސިޓީ އިތުރުކުރުން ކަނޑައެޅުން
ދުވާލު ޑީސެލިނޭޝަން ޕްލާންޓުން އުފައްދާ ފެން ލޮނުން އުފައްދާ ފެން ޓެސްޓް ކުރުމަށް ލެބޯޓްރީއެއް
އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ރައްކާކުރަން ސްޓޯރޭޖް ގާއިމުކުރުން
ކެޕޭސިޓީ އިތުރުކުރުން
37

ސްވޭޖް ޓްރީޓްމެންޓް
އިޔާދަ ކުރަނިވި ހަކަތައިން ސްވޭޖް ޓްރީޓް ކުރެވޭނެގޮތް ހެދުން
ހިތަދޫގެ ވެކިއުމް ސްވަރޭޖް ސިސްޓަމްގެ ޚިދްމަތް އިޔާދަ ކުރަނިވި ހަކަތަ ބޭނުންކޮށްގެން ސްވޭޖް
ގޭބިސީތަކަށް ދޭން ފެއްޓުން ޓްރީޓް ކުރެވޭނެގޮތް ހެދުން
ފޭދޫ، މަރަދޫ ފޭދޫ، މަރަދޫ، ހުޅުދޫ އަދި މީދޫގައި ނަރުދަމާ ނިޒާމުން އުފައްދާ ފެން ދަނޑުވެރިކަމަށާއި
ގާއިމުކުރާ ގްރެވިޓީ ސްވަރޭޖް ސިސްޓަމްގެ ލޭންޑްސްކޭޕިންގއަށް ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތް
މަސައްކަތް ނިންމާ ޚިދްމަތް ފެއްޓުން ހަމަޖެއްސުން
ނަރުދަމާ ނިޒާމަށް ބޭނުންވާ ހަކަތަ އުފެއްދުމަށް ސްވޭޖް ޓްރީޓްމަންޓް ޕްލާންޓުން އުފެދޭ ސްލަޖް
ސޯލަރ ޕެނަލް ހޯދުން ގަސްކާނާގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެ އިންތިޒާމް
ހަމަޖެއްސުން
އީ.ޕީ.އޭ.އިން ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންވަރަށް ސްވޭޖް
ޓްރީޓްކުރުމަށް ސްވޭޖް ޓްރީޓްމަންޓް ޕްލާންޓް ނަރުދަމާ ނިޒާމު މަރާމާތުކޮށް ބެލެހެއްޓުމުގެ
ގާއިމުކުރުން ތަމްރީން މުވައްޒަފުންނަށް ދިނުން
38

ގްރޭވޯޓަރ ރީސައިކްލިންގ
ފެންވެރުމާއި، ދޮންނަން ބޭނުންކުރާ ފެން އަލުން ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތް ހެދުން
ގޭބިސީތަކުން ފެން ބޭނުންކުރާ މިންވަރާއި ގްރޭވޯޓަރ ރީސައިކްލިންގ ކުރިޔަށް ގެންދާނެގޮތުގެ
ފެން ބޭނުންކުރާ ވަގުތާއި ގޮތްތައް ދެނެގަތުމަށް އުޞޫލުތައް ކަނޑައަޅައި ގަވާއިދެއް އެކުލަވާލާ
ދިރާސާއެއްކުރުން އިއުލާނުކުރުން
ފެންވެރުމަށާއި ހެދުން ދޮންނަން ބޭނުންކޮށްފައި ގްރޭވޯޓަރ ރީސައިކްލިންގ ކުރިއަށް ގެންދާނެ
ހުންނަ ފެން ބިމަށް ހިންދުމުން ދިމާވެދާނެ ޞިއްހީ ރަނގަޅުގޮތްތަކާއި ބޭނުންކުރާ އާލާތްތަކާ މެދު
އަދި ތިމާވެށީގެ މައްސަލަ ދިރާސާކުރުން އާއްމުން ހޭލުންތެރިކުރުވުން
ފެންވެރުމަށާއި ހެދުން ދޮންނަން ބޭނުންކޮށްފައި ބިމުގެ ފެން ފަށަލައަށް އަންނަ ބަދަލުތައް މޮނިޓަރ
ހުންނަ ފެން ބިމަށް ހިންދުމާމެދު މަޝްވަރާއާއި ކުރާނެ ނިޒާމެއް ހަ އަވަށުގައި ގާއިމުކުރުން
ޚިޔާލު ހޯދުމުގެ ބައްދަލުވުން ބޭއްވުން
ގްރޭވޯޓަރ ރީސައިކްލިންގ ޕްރޮގްރާމްގައި
ގްރޭވޯޓަރ ރީސައިކްލިންގ ޕްރޮގްރާމް ޢަމަލީގޮތުން ބައިވެރިވާ ގޭބިސީތަކަށް ފައިސާގެ އެހީވުމަށް
ތަޖްރިބާ ކުރުމަށް ގޭބިސީތަކެއް ހޮވައި އެއް އަހަރު ރިވޯލްވިންގ ފަންޑެއް ގާއިމުކުރުން
ދުވަހަށް ދިރާސާކުރުން
39

ގެދޮރު

ޒަމާނީ އެންމެ އަރާމު ގެދޮރު

ތިމާވެށްޓާއި ޓެކްނޮލޮޖީއާއި ރައްޓެހި ސްމާޓް ގެދޮރު ދިރިއުޅުމަށް ހިތްގައިމު، އެންމެ ހިތްފަސޭހަ
ބިނާކުރުން ފުރިހަމަ ގެދޮރު ބިނާކުރުން
ގެދޮރުވެރި ޒުވާނުންގެ މިންވަރު މަތިކުރުން ގެދޮރަކީ ރައްކާތެރި އަމާން ޞިއްޙަތަށް ރަނގަޅު
ތަންތަނަށް ހެދުން
ބޯހިޔާވަހިކަމަށް އެންމެ ބޭނުންވެފައިވާ ޢާއިލާތަކަށް ކޮންމެ ގެއެއްގައި މޭވާއާއި މާމެލާމެލީގެ ބަގީޗާ
ހިޔާވަހިކަންދިނުން ހެއްދުން
41

މިހާރުގެ ޙާލަތު
އައްޑޫ ބޯހިމެނުމުގެ ހިސާބުތައް ދައްކާގޮތުން 2014 ވަނަ ބޯހިޔާވަހިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް
އަހަރު އައްޑޫސިޓީގައި ޖުމްލަ 20,119 މީހުންގެ އާބާދީއެއް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އިން ވަނީ
ދިރިއުޅެމުންދެއެވެ. ޖޫން 2016 ގެ ނިޔަލަށް އައްޑޫސިޓީގައި އައްޑޫގައި މުޅިއެކު 437 ހައުސިން ޔުނިޓް އެޅުމަށް
ރަޖިސްޓަރީ ވެފައިވަނީ 33,182 މީހުންނެވެ. އައްޑޫސިޓީގައި ނިންމަވާފައެވެ. މީގެތެރެއިން ފޭދޫގައި މިހާރު ވަނީ 25
18 އަހަރުން ދަށުގެ 8,940 ކުދިންނާއި، 18 އަހަރާއި ރޯހައުސް އަޅާ ނިމިފައެވެ. އަދި މިހާރު ހިތަދޫ އަދި
24 އަހަރާއި ދެމެދުގެ 4,849 ޒުވާނުން ހިމެނޭއިރު ހުޅުދޫ އަދި މީދޫގައި ސީ.އެމް.އީ.ސީގެ ދެވަނަ ފިޔަވަހީގެ
އާބާދީގެ 2,110 މީހުންނަކީ 65 އަހަރުންމަތީގެ މީހުންނެވެ. މަޝްރޫޢުގެ ދަށުން ހައުސިންގ ޔުނިޓް ތަރައްޤީކުރުމުގެ
އައްޑޫސިޓީގައި އެންބެ ބޮޑު އާބާދީއެއް ދިރިއުޅެމުން އަންނަނީ މަސައްކަތް ކުރިއަށް އެބަދެއެވެ. މިމަޝްރޫޢުގެ ދަށުން
ހިތަދޫގައެވެ. އައްޑޫސިޓީގައި ހުރި ގޭބިސީގެ އަދަދަކީ ހިތަދޫގައި 264 ހައުސިން ޔުނިޓް އަދި ހުޅުދޫ އަދި
6,179 އެވެ. އ މީދޫގައި 48 ހައުސިން ޔުނިޓްގެ ތަރައްޤީކުރާނެއެވެ.އ
އައްޑޫސިޓީގެ އެއްފަސްވެފައިވާ 5 ރަށުގެ ބިމުގެ އައްޑޫސިޓީގެ އެކި ރަށްރަށުގައި އައު ގެދޮރުތައް އިމާރާތްކުރަން
ބޮޑުމިނުގައި 1,124 ހެކްޓަރު ހުރެއެވެ. މީގެ ތެރެއިން ވަނީ ފަށާފައެވެ. އަދި ގެދޮރު އިމާރާތްކުރުމަށް ބޭންކްތަކުން
މީހުން ދިރިއުޅުމަށް ބޭނުންކުރަނީ 802 ހެކްޓަރުގެ ލޯނު ދޫކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން 2016 ވަނަ އަހަރުގެ
ބިމެވެ. އެއްވެސް ގޮތަކަށް ބޭނުންނުކުރާ ބިމުގެ ގޮތުގައި އޮކްޓޯބަރުގެ ނިޔަލަށް ޖުމްލަ 80 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ލޯނު
209 ހެކްޓަރު ވެއެވެ. އައްޑޫސިޓީގެ ޖުމްލަ އާބާދީގެ ގެދޮރު އެޅުމަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްއިން ވަނީ ދޫކޮށްފައެވެ.
ބައިބޯމިނަށް ބަލާއިރު އެވްރެޖްކޮށް ހެކްޓަރަކަށް ޖެހެނީ 29 އައްޑޫސިޓީގައި 3 ކޮޓަރީގެ ގެއެއް އެޅުމަށް 1.9 މިލިއަން
މީހުންނެވެ. ރަށުގެ ބޮޑުމިނާއި އަޅާ ކިޔާއިރު އާބާދީ އެންމެ ރުފިޔާ ޚަރަދުވެއެވެ. މިއީ އާދައިގެ މީހެއްގެ 10 އަހަރުދުވަހުގެ
ބޮޑީ މަރަދޫ ފޭދޫގައެވެ. މިރަށުގެ ބޮޑު މިނުގައި 28.29 އާމްދަނީއަށް ވުރެ ބޮޑު ޢަދަދެކެވެ. މިހެން ދިމާވަނީ ގެދޮރު
ހެކްޓަރު ވާއިރު، އެވްރެޖްކޮށް ހެކްޓަރަކަށް 63 މީހުން އެޅުމަށް ބޭނުންވާ ހުރިހާ ސާމާނަކީ ރާއްޖެއިން ބޭރުން
ދިރިއުޅެއެވެ.އ އެތެރެކުރާ ތަކެތި ކަމުގައިވުމެވެ.އ
42

ސްމާޓް ހޯމްސް
ތިމާވެށްޓާއި ޓެކްނޮލޮޖީއާއި ރައްޓެހި ސްމާޓް ގެދޮރު ބިނާކުރުން
ކަރަންޓު ބޭނުންކުރަންޖެހޭ މިންވަރު ކުޑަކުރެވޭގޮތަށް ގެ ހިތްފަސޭހަކޮށް، ކުލަ ބޭނުންކުރާނެ ގޮތާއި
ގެ ފަރުމާކުރާނެ ގޮތުގެ ޑިޒައިން ގައިޑެއް ރީތިކުރާނެގޮތް ދަސްކޮށްދޭ އަތްމަތީ ފޮތް
ތައްޔާރުކޮށް ކޮންމެ ގެއަކަށް ބެހުން ތައްޔާރުކޮށް އާންމުކުރުން
އައްޑޫސިޓީގެ ގޭގޭގެ ފުރާޅުގައި ސޯލަރ ޕެނަލް އެންމެ ފަހުގެ ޒަމާނީ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކޮށްގެން
ބެހެއްޓުމާބެހޭ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅައި ޢާއްމު ގެ ފިނިކުރާނެ ގޮތްތައް ދައްކުވައިދޭ މައުރަޒުތައް
ކުރުން އިންތިޒާމްކުރުން
ނެޓްމީޓަރިންގ އާއި ފީޑިން ޓެރިފް ގަވާއިދުތަކާމެދު ސޯލާރ ޕެނަލް ބޭނުންކޮށްގެން ހަކަތަ އުފައްދަން
ރައްޔިތުން ހޭލުންތެރިކުރުވުން ބޭނުންވާ ގޭބިސީތަކަށް އެހީވެދިނުމަށް ރީބޭޓް
ސްކީމެއް ތައާރަފްކުރުން
ގުދުރަތީ އަލި ލިބޭގޮތަށް އަދި ފުރިހަމައަށް
ވައިދައުރުވާ ގަޮތަށް ގެ ފަރުމާކުރުމަށް ގޭބިސީތަކަށް ގޭގެ ބޭނުންތަކަށް ފަސޭހަކޮށްދޭ އެންމެ ފަހުގެ
މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުން ޒަމާނީ ޓެކްނޮލޮޖީތައް ދައްކުވައިދޭ މައުރަޒުތައް
އިންތިޒާމްކުރުން
43

އަމިއްލަ ގެ
ގެދޮރުވެރި ޒުވާނުންގެ މިންވަރު މަތިކުރުން
ހަ އަވަށަށް ތަފްޞީލު ހައުސިންގ ޕްލޭން އެކުލަވާލުން އަލަށް ގެ އަޅަން ބޭނުންވާ ނުވަތަ ފުރަތަމަ
ގެއަށް ބަދަލުވާން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް އެހީވެދޭ
ފަޅުގެއާއި ގޯތިތައް ގަންނަން ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ލުއި ނިޒާމްތައް ގާއިމުކުރުން
ގޮތެއްގައި ގަނެވޭނެގޮތަށް ބިމާބެހޭ ގަވާއިދު ބަދަލުކުރުން
އައްޑޫސިޓީގައި ދިރިއުޅޭ ގޭގެ ކުއްޔަށް ދިނުމާބެހޭ
ސަރުކާރުގެ އެހީގައި ގެދޮރު ބިނާކުރުމުގެ ގަވާއިދާއި ކުއްޔަށް ހިފުމަށް ވެވޭ ކޮންޓްރެކްޓްގެ
މަޝްރޫޢެއް ހިންގުން ނަމޫނާ ތައްޔާރުކުރުން
ގެދޮރު ބިނާކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރާ، މެދު ކުއްޔަށް ހިފާ ފަރާތުން ބަހައްޓާ ޑިޕޮޒިޓް
އަދި ކުދި ފަންތީގެ ކުންފުނިތަކުގެ ގާބިލްކަން ރައްކާކުރާނެ ނިޒާމެއް މާލީ އިދާރާތަކާ ގުޅިގެން
އިތުރުކުރުމަށް އެހީވެދިނުން އިންތިޒާމް ކުރުން
ހައުސިންގ ސިޔާސަތާބެހޭގޮތުން މަޝްވަރާކޮށް
މޭޔަރަށް ލަފާދިނުމަށް ހައުސިންގ އެޑްވައިޒަރީ
ބޯޑެއް އުފެއްދުން
44

ސޯޝަލް ހައުސިންގ
ބޯހިޔާވަހިކަމަށް އެންމެ ބޭނުންވެފައިވާ ޢާއިލާތަކަށް ހިޔާވަހިކަންދިނުން
ބޯހިޔާވަހިކަމަށް އެންމެ ބޭނުންވެފައިވާ ޢާއިލާތައް ސޯޝަލް ހައުސިންގ ސްކީމްގެ ދަށުން ތަރައްގީ
ދިރިއުޅެމުންދާ ޙާލަތު ހައަވަށުގައި ދިރާސާކުރުން ކުރާ ފްެލެޓްތައް ދޫކުރާނެ މުއްދަތާއި އަގު
ކަނޑައެޅުން
ބޯހިޔާވަހިކަމަށް އެންމެ ބޭނުންވެފައިވާ އާއިލާތަކުގެ
މައުލޫމާތު އެކުލެވޭ ޑޭޓާބޭސް އެއް ޤާއިމްކޮށް ކުއްލި ޙާލަތްތަކުގައި ބޭނުންކުރާނެ ސޯޝަލް
ބެލެހެއްޓުން ހައުސިންގ 10 ޔުނިޓު ކައުންސިލްގެ ބެލުމުގެ
ދަށުން ބެލެހެއްޓުން
ސަރުކާރުން ތަރައްޤީކުރާ ސޯޝަލް ހައުސިންގ
ގެތައް ދިނުމުގައި ބޭނުންކުރާނެ މިންގަނޑު ހައުސިންގ ލޯންގެ މަޢުލޫމާތު ކައުންސިލްގެ
ކަނޑައެޅުން ވެބްސައިޓް މެދުވެރިކޮށް ފޯރުކޮށްދީ ލުއިފަސޭހަ
ލޯނުގެ އެހީ ފޯރުކޮށްދިނުން
ސަރުކާރުން އައްޑޫސިޓީގައި ތަރައްޤީކުރަން
ގަސްދުކޮށްފައިވާ ގެއާއި ބެހޭ ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު ފަޅަށް ހުރި ގޭގެ ހެޔޮ އަގެއްގައި ކުއްޔަށް
ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދިނުން ކައުންސިލަށް ނެގުމުގެ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުން
45

އާއިލީ ގެ
ދިރިއުޅުމަށް ހިތްގައިމު، އެންމެ ހިތްފަސޭހަ ފުރިހަމަ ގެދޮރު ބިނާކުރުން
ގެދޮރު ބިނާކުރުމުގައި ބޭނުންކުރާނެ އުޞޫލުތަކާއި ހިތް ފަސޭހަ ޗާލު ގެ ބިނާކުރާނެ ގޮތް ދައްކުވައިދޭ
ހަމަތައް އެކުލެވޭ ޑިޒައިން ކޯޑެއް އެކުލަވާލާ 6 ޑިސްޕްލޭ ހޯމްސް ބިނާކުރުން
އާއްމުކުރުން
އާކިޓެކްޓުންނާއި، އިންޖިނޭރުންނާއި، ހައުސިންގ
ގޯތި ދޫކުރާނެ ބޮޑުމިނާއި، އަކަ ފޫޓަކަށް ފައިނޭންސް ދޫކުރާ ފަރާތްތަކަށް ދައުވަތު ދީގެން
ދައްކަންޖެހޭ އަގު ކަނޑައަޅައި، ދޫކުރާނެ ބިން ހައުސިންގ ފެއަރއެއް އަހަރަކު އެއް ފަހަރު
ލޭންޑް ޔޫޒް ޕްލޭންގައި ފާހަގަކުރުން އިންތިޒާމް ކުރުން
ގެދޮރު ބިނާކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ލުއި ގޭގެ ކޮޓަރިތައް ފުރިހަމަކޮށް ފަރުނީޗަރު ހޯދުމަށް
އަގެއްގައި ބިން ގަނެވޭނެ ގޮތުގެ އުޞޫލުތައް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ލުއި ލޯނު ލިބޭނެ ލޯނު
ކަނޑައަޅައި އިޢުލާންކުރުން ސްކީމެއް ގާއިމުކުރުން
ރިއަލް އެސްޓޭޓް ވިޔަފާރީގެ ޝައުގުވެރިކަން ގެދޮރު އެޅުމާއި ބެހޭ މައުލޫމާތުދީ ގެދޮރުގެ
އުފައްދައި ފެންވަރު ރަނގަޅު އެކިފަންތީގެ ގެ ސިޔާސަތު ތަންފީޒުކުރުމަށް މުވައްޒަފުން
ބިނާކުރުމަށް ބިން ކަނޑައަޅައި ދޫކުރުން ތަމްރީނުކޮށް ހައުސިންގ ޔުނިޓެއް ގާއިމުކުރުން
46

ރައްކާތެރި ގެ
ގެދޮރަކީ ރައްކާތެރި އަމާން ޞިއްޙަތަށް ރަނގަޅު ތަންތަނަށް ހެދުން
ނެޝަނަލް ބިލްޑިންގ ކޯޑާމެދު ރައްޔިތުން ކައްކާ ގޭސްފުޅި ބޭނުންކުރުމުގައި
ހޭލުންތެރިކުރުވުމަށް ލީފްލެޓް ތައްޔާރުކޮށް ރައްކާތެރިވާންޖެހޭ ކަންތައްތަކަށް ޢާއްމުން
ހޭލުންތެރިކުރުވުމަށް ސެޝަން ހިންގުން ހޭލުންތެރިކުރުވުމަށް ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން
ގޭގެއާއި ޢިމާރާތްތަކުގެ ސްޓްރަކްޗަރގެ ފެންވަރު ގޭގެއާއި ޢިމާރާތްތަކުގައި ވައި ދައުރުވުމާއި،
ބަލައި ބިލްޑިންގ ކޯޑް ތަންފީޒުކުރުމަށް ފިނިހޫނުމިނާއި، އަޑާއި، އަލި ހުންނަންވީ
މުވައްޒަފުން ތަމްރީނުކުރުން މިންގަނޑުތައް ކަނޑައަޅައި އިއުލާން ކުރުން
ގޭގެ މައިދޮރާއި، ގަރާޖާއި، ކޮޓަރިތަކުގެ ދޮރާއި، ރައްކާތެރިގޮތުގައި ކަރަންޓާއި ފެން ބޭނުންކުރުމާބެހޭ
ކުޑަދޮރާއި، ސިޑި ލިފްޓް ބިނާކުރުމުގައި ގަވާއިދެއް އެކުލަވާލައި، މަސައްކަތް ކުރާ
ގެންގުޅެންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް ކަނޑައެޅުން ފަރާތްތަކަށް ތަމްރީންދީ ލައިސަންސް ދޫކުރުން
ގޭގެއާއި ޢިމާރާތްތަކުގައި ސްމޯކް ޑިޓެކްޓާރސްއާއި މީހުން ދިރިއުޅޭ ގޭގެއާއި އިމާރާތްތަކުގައި
ފަޔަރ އެލާމް ހަރުކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދެއް އެކުލަވާލުން ކެމިކަލްއާއި ފަސޭހައިން ހުޅުހިފާ ޒާތުގެ ތަކެތި
ރައްކާކޮށްފައި ބެހެއްޓުން މަނާކުރުން
47

ބަގީޗާ ގެ
ކޮންމެ ގެއެއްގައި މޭވާއާއި މާމެލާމެލީގެ ބަގީޗާ ހެއްދުން
ގޯތީގައި ބަގީޗާ ހެއްދުމާއި، މޭވާ އާއި ތަރުކާރީ އައްޑޫސިޓީ ފިނިފެންމާ ބަގީޗާ ތައްޔާރުކޮށް ތަފާތު
ހެއްދުމާބެހޭ މައުލޫމާތު ގޭބިސީތަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުން ވައްތަރުގެ ފިނެފެންމާ ގަސް ހޯދަން ބޭނުންވާ
ފަރާތްތަކަށް ލިބޭނެ ގޮތް ހެދުން
ގަސްގަހާގެއްސާއި ފަތްޕިލާވެލީގެ ނާރސަރީއެއް
ކޮންމެ އަވަށެއްގައި ގާއިމުކުރުން އައްޑޫސިޓީ މާމެލާމެލީގެ ގުލްޝަން ކޮންމެ އަހަރަކު
އިންތިޒާމް ކުރުން
ގަސްހެއްދުމަށް ބޭނުންވާ ކޮމްޕޮސްޓްއާއި
ތިމާވެށްޓާއި ރައްޓެހި ގަސްކާނާ ވޭސްޓް ބަގީޗާ ހެއްދުމާއި ގޯތީގައި މޭވާ އާއި ތަރުކާރީ
މެނޭޖްމަންޓް ސެންޓަރުން ލިބޭނެ އިންތިޒާމް ކުރުން ހެއްދުމަށް ޒުވާނުން ޝައުގުވެރިކުރުވުމަށްޓަކައި
ސްކޫލްތަކުގައި ޙަރަކާތްތައް ހިންގުން
ގަހަށް ފެންދިނުމަށް ބޭނުންކުރާ ޒަމާނީ ގޮތްތަކާއި
އާލާތްތައް ޢާއްމުންނަށް ދައްކައިދިނުމަށް ގޯތީގައި މޭވާ، ތަރުކާރީ، މާމެލާމެލި، ފަތްޕިލާވެލި
ގާރޑެނިންގ ފެއަރއެއް ބޭއްވުން ހައްދާ ފަރާތްތައް ގުޅުވައިދީ މައުލޫމާތު
ބަދަލުކުރުމަށް ވެބްސައިޓެއް ފަރުމާކުރުން
48

ތިމާވެށި
ދިރުންތަކުން މުއްސަނދި
އެންމެ ޗާލު ވެށި
50

އައްޑޫގެ ހުރިހާ ފަރުތަކަކީ ޙިމާޔަތްކޮށްފައިވާ އައްޑޫގައި 1,500 ހެކްޓަރުގެ ހުދު ދޮންވެލި
ފަރުތަކެއް ކަމުގައި ހެދުން އަތިރި ދެމެހެއްޓުން
މަޑިއާއި، ވެލާ ކަނހަބާއި، ކޯމަހަށް ޚާއްޞަ އައްޑޫ އަކީ ޒީރޯ ވޭސްޓް ސިޓީއަކަށް ހެދުން
ގުދުރަތީ ރިޒާވެއް ގާއިމުކުރުން
ކިޅިއާއި ކަނޑޫފާތައް ރައްކާތެރިކޮށް ދޫނީގެ މޫސުމީ ބަދަލުތަކާއި ކާރިސާތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް
ސެންކްޗުއަރީތަކެއް ގާއިމުކުރުން ފަންވަރު އިތުރުކުރުން
51

މިހާރުގެ ޙާލަތު
އައްޑޫސިޓީއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރަހާއްދުން ދެކުނު މާއްދާގެ ދަށުން ޙިމާޔަތް ކުރެވިފައިވާ ސަރަޙައްދެއް ކަމުގައި
ހެމިސްފިއަރގައި ހިމެނޭ ހަމައެކަނި އަތޮޅެވެ. އައްޑޫސިޓީގެ ކަނޑައަޅާފެާއެވެ. ހަމައެހެންމެ ހަމައެކަނި އައްޑޫގައި އުޅޭ
ތިމާވެށްޓަކީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ވަރަށް ރީތި ވެށްޓެކެވެ. އަދި ދޫންޏެއްކަމުގައިވާ ދޮންދީނިވެސް ވަނީ ޙިމާޔަތްކުރެވިފައެވެ.
އަތޮޅުގައިވާ ދިރޭ ތަކެތީގެ ނަސްލުތައް ޚާއްޞަކޮށް މުރަކަ އެހެންކަމުން، އައްޑޫސިޓީގެ މުޅި ސަރަހައްދަކީ
ފަރުތަކާއި، މަޑިއާއި، މިޔަރުތަކަކީ ދުނިޔޭގެ ފެންވަރުގައި ބަޔޮސްފިއަރ ރިޒަރވެއްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅުމަށް މަޝްވަރާ
މުހިއްމު ބައެއް ކަމުގައިވަނީ ފާހަގަކުރެވިފައެވެ. ކުރެވެމުން އެބަދެއެވެ.އ
އައްޑޫސިޓީގެ ފަރުގެ ބޮޑުމިނަކީ ގާތްގަނޑަކަށް 7,200
ހެކްޓަރެވެ. އައްޑޫސިޓީގެ ހުޅަނގު އުތުރުގައިވާ ފަރަކީ މުޅި އައްޑޫގެ ރީތިކަން ދަމަހައްޓައި ދިރޭ ތަކެތީގެ ނަސްލުތައް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނިސްބަތުންވެސް އެންމެ ދިރުން މުއްސަނދި ރައްކާތެރިކުރުމުގައި އެންމެ އިސްކަންދޭންޖެހިފައިވާ
އެއް ފަރެވެ. އއއއަސދަސދ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި ކުނި ނައްތާލުމާއި، ގޮނޑުދޮށުން
ވެލި ނެގުން ހުއްޓުވުން ހިމެނެއެވެ.އ
ހިތަދޫގައި އޮންނަ އީދިގަލި ކިޅިއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި
މިވަގުތު އޮތް އެންމެ ބޮޑު ބްރެކިޝް ވޯޓަރ ކުޅިއެވެ.
އީދިގަލި ކިޅިއަކީ ކަނޑޫފާ އެކުލެވޭ ހިޖުރަ ކުރާ ދޫނިތަކަށް
މުހިއްމު ތަނެކެވެ. އައްޑޫގެ މާކަނޑު ސަރަޙައްދުގައި އޮންނަ
މަންޓާ ޕޮއިންޓަކީ މަންޓާ ރޭ ކްލީނިންގ ސްޓޭޝަނެއްގެ
ގޮތުގައި މަޝްހޫރުތަނެކެވެ.ވ
އައްޑޫސިޓީގައި ހުރި ގުދުރަތީ ރީތި ފުރިހަމަ ތަންތަން
ޙިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި މިހާތަނަށް ކުރެވުނު މަސައްކަތުގެ
ދަށުން އީދިގަލިކިޅި ވަނީ ތިމާވެށި ގާނޫނުގެ 4 ވަނަ
52

މުރަކަ ފަރުތައް
އައްޑޫގެ ހުރިހާ ފަރުތަކަކީ ޙިމާޔަތްކޮށްފައިވާ ފަރުތަކެއް ކަމުގައި ހެދުން
ސްޓޭކްހޯލްޑަރ ކޮންސަލްޓޭޝަން އެންޑް ޓްރޭނިންގ ހިމާޔަތްކުރާ ސަރަޙައްދުތަކާއި މެދު އާއްމުންނާއި
ޕްލޭންއެއް ތައްޔާރުކުރުން ސްކޫލް ދަރިވަރުން ހޭލުންތެރިކުރުވުމަށް ކެމްޕޭނެއް
ހިންގުން
ފަރުތަކުގެ މުއްސަނދިކަން ދެނެގަތުމަށް ފަރުތަކުގެ
އިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓް ދިރާސާއެއްކުރުން ކޮންޒަވޭޝަން އެޑްވައިޒަރީ ބޯޑެއް އެކުލަވާލުން
ކަނޑާއި ފަރާއި އެއްގަމުގައި ހިމާޔަތްކުރަން ޖެހޭ ކޮންޒަވޭޝަން ޔުނިޓެއް ގާއިމުކޮށް ޔުނިޓަށް
ކޯއޭރިއާ، ބަފަރ ޒޯން، ޓްރާންސިޝަނަލް އޭރިއާ ބޭނުންވާ މުވައްޒަފުން ހޯދައި މުވައްޒަފުން
ހިމެނޭ ސްޕޭޝަލް ޕްލޭން އެކުލަވާލުން ތަމްރީނުކުރުން
ހިމާޔަތްކުރަން ކަނޑައަޅާ ސަރަހައްދުތަކަށް ކޮންޒަވޭޝަން ފަންޑެއް ގާއިމުކޮށް ފަންޑަށް
މެނޭޖްމަންޓް ޕްލޭން ތައްޔާރުކޮށް ގަވާއިދުތައް އެހީވެދޭނެ ފަރާތްތަކާއެކު ޕާރޓްނަރޝިޕް
ކަނޑައަޅައި އިއުލާންކުރުން އެގްރީމަންޓް އެކުލަވާލުން
53

ނޭޗަރ ރިޒަރވް
މަޑިއާއި، ވެލާ ކަނހަބާއި، ކޯމަހަށް ޚާއްޞަ ގުދުރަތީ ރިޒާވެއް ގާއިމުކުރުން
މަޑިއާއި، ވެލާ ކަހަނބާއި، ކޯމަހާއި، ބޮޑުމަހާއި، މަސްވެރިންނާއި، ކަނޑުދަތުރުކުރާ ފަރާތްތަކާއި،
މިޔަރުގެ ބާވަތްތަކުގެ އިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓް ފަތުރުވެރިންނާއި، އާއްމުންނަށް ހޭލުންތެރިކުރުވުމުގެ
ދިރާސާއެއް ކުރުން ޕްރޮގްރާމް ހިންގުން
މަޑިއާއި، ވެލާ ކަހަނބާއި، ކޯމަހާއި، މިޔަރު، އައްޑޫ ޗެނަލް މެރިން މެގަފައުނާ ސެންކްޗުއަރީ
ވިހާ އާލާވެ، އެއްވާ ސަރަހައްދުތައް ދެނެގަތުމަށް ވިޒިޓަރ ސެންޓަރެއް ގާއިމުކުރުން
ދިރާސާއެއް ކުރުން
އައްޑޫ ކަނޑުގެ މެގަފައުނާ ރިސާރޗް ކޮމިޓީއެއް
ކޮންމެ ބާވަތަކަށް ސްޕީޝީސް ކޮންޒަވޭޝަން އެކުލަވާލާއި ރިސާޗް ޔުނިޓެއް ގާއިމުކުރުން
މެނޭޖްމަންޓް ޕްލޭންއެއް އެކުލަވާލައި ހިމާޔަތްކުރާނެ
ގޮތުގެ ގަވާއިދު އާއްމުކޮށް އިއުލާންކުރުން މި ސްޕީޝީސްތަކަށް ޚާއްޞަ ދުނިޔޭގެ މާހިރުންގެ
ނެޓްވާކެއް ގާއިމުކޮށް ކޮންމެ ދެ އަހަރަކުން އެއް
އައްޑޫ ކަނޑުގެ ސަރަހައްދަކީ މެރިން މެގަފައުނާ ފަހަރު ސެމިނަރ ބޭއްވުން
ސެންކްޗުއަރީއެއްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅުން
54

ދޫނީ ސެންކްޗުއަރީ
ކިޅިއާއި ކަނޑޫފާތައް ރައްކާތެރިކޮށް ދޫނީގެ ސެންކްޗުއަރީތަކެއް ގާއިމުކުރުން
އީދިގަލިކިޅި ސަރަހައްދުގައި ވިޒިޓަރ ސެންޓަރެއް ހުޅުދޫ އަދި މީދޫ ކިޅި ސަރަހައްދުގެ އިކޮލޮޖިކަލް
ގާއިމުކުރުން އެސެސްމަންޓަކާއި މެނޭޖްމަންޓް ޕްލޭނެއް
ތައްޔާރުކުރުން
އީދިގަލިކިޅި ސަރަހައްދު ޕްރޮމޯޓްކުރުމަށް ވީޑީއޯ
އާއި ފޮޓޯގްރަފީ ކެމްޕޭނެއް ހިންގުން އެއްގަމާއި ކަނޑުމަތީ ދޫންޏާއި މޫސުމީ ހިޖުރަ ކުރާ
ދޫނިތަކާއި ބެހޭ މައުލާމާތު އެއްކޮށް އިކޮލޮޖިކަލް
އައްޑޫސިޓީގެ 30% އަކީ ގަސްގަހާގެހި ހުންނަ އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓެއް އެކުލަވާލުން
ގުދުރަތީ ފެހި ތަންތަން ކަމުގައި ބޭއްވުމަށް
ގަވާއިދެއް އެކުލަވާލުން ދޮންދީނީގެ ހާލަތު ދެނެގަނެ ދޮންދީނި
ހިމާޔަތްކުރުމަށް ހިންގާނެ ޙަރަކާތްތައް އެކުލެވޭ
މާކިޅި ސަރަހައްދުގެ އިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓެއް މެނޭޖްމަންޓް ޕްލޭނެއް ތައްޔާރުކުރުން
ތައްޔާރުކުރުން
ކިޅިއާއި، ކަނޑޫފާތަކާއި، ދޫންޏާއި، ގަސްގަހާގެއްސާއި
މާކިޅި ސަރައްހައްދުގެ މެނޭޖްމަންޓް ޕްލޭނެއް ދިރޭތަކެތީގެ އެހެނިހެން ނަސްލުތަކާމެދު
ތައްޔާރުކުރުން ސްކޫލްކުދިންނަށް މައުލޫމާތު ދިނުން
55

ދޮންވެލި އަތިރި
އައްޑޫގައި 1,500 ހެކްޓަރުގެ ހުދު ދޮންވެލި އަތިރި ދެމެހެއްޓުން
ވޭތުވެދިޔަ 50 އަހަރުގެ ތެރޭގައި އައްޑޫގެ ކޮންމެ ރަށެއްގައިވެސް ގޮނޑުދޮށް ރީތި
ގޮނޑުދޮށަށް އައި ބަދަލުތައް ދެނެގަތުމަށް ސަރަހައްދުތައް ކަނޑައަޅައި، ގޮނޑުދޮށް ވެލިން
ދިރާސާކުރުން މުއްސަނދިކޮށް ބެލެހެއްޓުމުގެ ޕްެރޮގްރާމެއް ފެއްޓުން
ކޮންމެ ރަށެއްގެ ގޮނޑުދޮށަށް އަންނަ ބަދަލުތައް ގޮނޑުދޮށުން ވެލި ނެގުން ހުއްޓުވުން
ޖިއޮގްރަފިކް އިންފޮމޭޝަން ސިސްޓަމް މެދުވެރިކޮށް ތަންފީޒުކުރުން
ބަލަހައްޓަން ފެށުން
ހިލައާއި ހިލަވެލި އަގުހެޔޮކޮށް އައްޑޫސިޓީން
ގޮނޑުދޮށަށް އަންނަ ބަދަލުތައް ދެނެގަންނާނެ ލިބޭނެ އިންތިޒާމްކުރުމަށް ވިޔަފާރިވެރިންނާއި
ގޮތާބެހޭ ތަމްރީނު މުވައްޒަފުންނަށް ދީ ސާރވޭ މަޝްވަރާކުރުން
ކުރާނެ އާލާތްތައް ހޯދުން
އައްޑޫގެ ގުދުރަތީ ވެއްޓާއި ޖިއޮގްރަފީގެ މައުލޫމާތު
ރައްކާތެރިކުރަން ޖެހިފައިވާ ސަރަޙައްދުތަކަށް ސްކޫލް ކުދިންނާއި ޒުވާނުންނަށް އަންގައި ދިނުމަށް
އިންޖިނިއަރިންގ ޑިޒައިން ހަދާ، އަގުކޮށް، ކެމްޕޭނެއް ހިންގުން
ޕްރޮޖެކްޓް އެކުލަވާލުން
56

ރައްކާތެރިވުން
މޫސުމީ ބަދަލުތަކާއި ކާރިސާތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް ފަންވަރު އިތުރުކުރުން
އައްޑޫސިޓީ ޑިޒާސްޓަރ މެނޭޖްމަންޓް ކޮމިޓީ ފެންބޮޑުވުމުގެ މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް މަގުތައް
އެކުލަވާލުން ޑިޒައިންކޮށް، ކާނުތައް ހަދައި ކާނުތައް ސާފުކޮށް
ބެލެހެއްޓުން
އައްޑޫސިޓީގެ ކޮންމެ އަވަށަކަށް ޑިޒާސްޓަރ
މެނޭޖްމަންޓް ޕްލޭން ތައްޔާރުކުރުން ފެންބޮޑުވެއްޖެ ހާލަތެއްގައި ބޭނުންކުރުމަށް ޕަމްޕް
ސިސްޓަމްތައް ހޯދުން
މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާއި ގުދުރަތީ
ކާރިސާތަކުން ރައްކާތެރިވުމާ ބެހޭގޮތުން އަލިފާނުގެ ހާދިސާތަކުން ރައްކާތެރިވުމަށް ގަވާއިދެއް
ހޭލުންތެރިކުރުވުމަށް ޕްރޮގްރާމް ހިންގުން އެކުލަވާލައި އާއްމުން ހޭލުންތެރިކުރުވުން
ކޮންމެ އަވަށަކަށް އިމަރޖެންސީ ރެސްޕޮންސް ހުޅުދޫ، މީދޫ އާއި މަރަދޫފޭދޫގެ ބަނދަރު ރަނގަޅު
ވޮލަންޓިއަރުން ތަމްރީނުން ކުރުން ފެންވަރަކަށް ހަދައި މަރާމާތުކުރުން
ޓޮޕޮގްރަފިކް ސާވޭއެއް ކޮށް ފެންބޮޑުވުމުގެ ރިސްކް
ބޮޑު ސަރަހައްދުތައް ފާހަގަކުރުން
57

ޒީރޯ ވޭސްޓް
އައްޑޫ އަކީ ޒީރޯ ވޭސްޓް ސިޓީއަކަށް ހެދުން
ހުރިހާ ގޭބިސީތަކުގައި އުފެދޭ ކުނި ވަކިކުރުމަށް ކަނޑުމަގުން ކުނިއުފުލުމަށް ބޭނުންވާ އެކަމަށް
ވޭސްޓް ސެގްރިގޭޝަން ސިޔާސަތެއް އެކުލަވާލުން ޚާއްޞަ އުޅަނދު ހޯދުން
ހުރިހާ ވިޔަފާރިކުރާ ތަންތަނުގައި އުފެދޭ ކުނި އެއްގަމު މަގުން ކުނި އުފުލުމަށް ބޭނުންވާ އެކަމަށް
ވަކިކުރުމަށް ވޭސްޓް ސެގްރިގޭޝަން ސިޔާސަތެއް ޚާއްޞަ ވެހިކަލްތައް ހޯދުން
އެކުލަވާލުން
ސަރަޙައްދީ ވޭސްޓް މެނޭޖްމަންޓް ސެންޓަރު
ގޭގޭގައި ކުނި ވަކިކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް ބޭނުންވާ ހިތަދޫގައި ބިނާކުރުން
ޑަސްބިންތައް ފޯރުކޮށްދިނުން
އިންސިނެރޭޓަރު އާއި ވޭސްޓް ޓު އެނަރޖީ
ވިޔަފާރިކުރާ ތަންތަނުގައި ކުނި ވަކިކޮށްފައި މޮޑިއުލްސް ގާއިމުކުރުން
ބެހެއްޓުމަށް ބޭނުންވާ ޑަސްބިންތައް ފޯރުކޮށްދިނުން
ކުނި ނައްތާލުމުގެ ޚިދްމަތަށް ފީ ނަގާނެ އުސޫލާއި
ވޭސްޓް ކަލެކްޝަން ޝެޑިއުލް ކަނޑައަޅައި ހުރިހާ އަދަދު ރައްޔިތުންގެ މަޝްވަރާއާއިއެކު ނިންމުން
ގޭބިސީތަކާއި ވިޔަފާރިތަކަށް މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުން
58

އާއްމު ތަންތަނާއި ބަނދަރު އަދި މަގުތަކުގައި
ޑަސްބިންތައް ބަހައްޓައި ހުރިހާ އަވަށްތައް ސާފުކޮށް
ބެލެހެއްޓުން
ގޭގެއިންނާއި ވިޔަފާރިތަކުން އަދި އާންމުން އެއްވާ
ސަރަހައްދުތަކުން ކުނި ނެގުމާއި ކުނި ނައްތާލުމުގެ
ނިޒާމު ހަރުދަނާކޮށް ޚިދުމަތް ފުޅާކުރުން
59

ސިއްހަތު
ސިއްހަތަށް އެންމެ ރަނގަޅު
އާދަތަކާއި މޮޅު ބޭސްފަރުވާ
60

ހަށިގަނޑަށް ފައިދާ ލިބޭ ތަރުކާރީއާއި މޭވާ ލިބޭނެ ނުރަގަނޅު އާދަކާދައާއި ގުޅިފައިވާ ބަލިތަކުން
ގޮތް ފަހިކޮށްދިނުން މަރުވާ މީހުންގެ ނިސްބަތް މަދުކުރުން
ހަށިގަނޑާއި ސިކުނޑިއާއި ހިތަށް ތާޒާކަން ލިބިދޭ އޯގާތެރި ޚިދްމަތްތެރި މޮޅު ޑޮކްޓަރުންނާއި ނަރުހުން
ކަސްރަތު ކުރުމަށް ފަހިކޮށްދިނުން އިތުރުކުރުން
ގައިންގަޔަށް އަރާ ބަލިތައް ފެތުރުނަނުދިނުން އެކާވީސްވަނަ ގަރުނަށް އެކަށޭނަ ޒަމާނީ މޮޅު ބޭސް
ފަރުވާ ފޯރުކޮށްދިނުން
61

މިހާރުގެ ޙާލަތު
އައްޑޫސިޓީގައި ޞިއްޙީ ޚިދްމަތް ދިނުމަށް 2 ހޮސްޕިޓަލާއި، ހިސާބަށް ބަލާއިރު ހިތުގެ ބައްޔާއި، ސްޓްރޯކާއި، ލޭގެ
4 ޞިއްޙީ މަރުކަޒާއި، 10 ކްލިނިކާއި، 16 ބޭސްފިހާރަ ޕްރެޝަރ މައްޗަށް ދިއުމުގެ ސަބަބުން 474 މީހުން
ހުރެއެވެ. އައްޑޫސިޓީގެ ހިތަދޫ ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަރުވެފައިވެއެވެ. އަދި އެ އަހަރު ކިޑްނީ
57 އެނދު ހުރެއެވެ. މި ހޮސްޕިޓަލަކީ 1984 ވަނައަހަރު ފޭލްވުމުގެ ސަބަބުން 42 މީހުން މަރުވެފައިވާއިރު ހަކުރު
ބިނާކޮށްފައިވާ އިމާރާތަކަށްވެފައި ބިން އިތުރުކުރަން ދަތި ބަލީގެ ސަބަބުން 29 މީހުން މަރުވެފައިވާކަމަށް ތަފާސް
ސަރަޙައްދަކަށްވާތީ ޞިއްޙީ ޚިދްމަތްދިނުމަށް ޒަމާނީ ހިސާބުތަކުން ދައްކައެވެ.އ
އިމާރާތެއް ބޭނުންވެއެވެ.އ
2018 ވަނަ އަހަރުގެ ތަފާސް ހިސާބުތަކުން ދައްކާގޮތުގައި
އައްޑޫސިޓީގައި 6 ސްޕެޝަލިސްޓް ޑޮކްޓަރުންނާއި ލޭމައްޗަށް ދިޔުމުގެ ބައްޔަށް 4,896 މީހުން ހިތަދޫ
(ދިވެހި: 4، ބޭރު:)2 ޢާއްމު ބަލިތަކަށް ފަރުވާދޭ 9 ރީޖަނަލް ހޮސްޕިޓަލުން ފަރުވާ ހޯދަމުން ދެއެވެ. އަދި 747
ޑޮކްޓަރުން (ދިވެހި: 2، ބޭރު:)7 މަސައްކަތްކުރެއެވެ. މީހުން ހަކުރު ބައްޔަށާއި 7 މީހުން ކެންސަރު ބައްޔަށް
އައްޑޫސިޓީގައި މަސައްކަތްކުރާ 63 ނަރުހުންގެ ތެރޭގައި ފަރުވާ ހޯދަމުން ދެއެވެ.
ހިމެނެނީ 48 ދިވެހި ނަރުހުންނާއި ބޭރު 15 ނަރުހުންނެވެ.
މީގެ އިތުރުން، ސިޓީގައި 20 ފާމަސިސްޓުންނާއި، 13 ޞިއްޙީ ގޮތުން ރަނގަޅު އާބާދީއަކަށް ވުމަށް
ފޫޅުމައިންނާއި، 8 ޖަމާޢަތުގެ ޞިއްޙީ އެހީތެރިންނާއި، ކުރިމަތިވެފައިވާ އެންމެ ބޮޑު ހުރަސްތަކުގެ ތެރޭގައި
16 ޢާއިލީ އެހީތެރިން ޞިއްޙީ ދާއިރާގައި ވަޒީފާ އަދާ ހަށިގަނޑަށް ރަނގަޅު ކާނާ ބޭނުންކުރުން މަދުވުމާއި
ކުރެއެވެ.އ ނަފްސާނީގޮތުން ކުރިމަތިވާ މައްސަލަތަކަށް ރަނގަޅު
ޙައްލެއް ނުލިބުން ހިމެނެއެވެ. އަދި މަދިރީގެ ސަބަބުން ޖެހޭ
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅުމުގެ އާދަކާދައާއި ގުޅިފައިހުރި ބަލިތައް އިތުރުވުމާއި، މަސްތުވާތަކެތީގެ ބޭނުންކުރުމާއި،
ބަލިތަކުން މަރުވާ މީހުންދަނީ ދުވަހުން ދުވަހަށް މަގުމަތީގެ އެކްސިޑެންޓްތައް ގިނަވުމަކީ ދުޅަހެޔޮ
އިތުރުވަމުންނެވެ. 2014 ވަނަ އަހަރުގެ ތަފާސް މުޖުތަމައެއް ބިނުާކުރުމަށް ހުރި ބައެއް ގޮންޖެހުންތަކެވެ.އ
62

މޭވާއާއި ތަރުކާރީ
ހަށިގަނޑަށް ފައިދާ ލިބޭ ތަރުކާރީއާއި މޭވާ ލިބޭނެ ގޮތް ފަހިކޮށްދިނުން
އައްޑޫސިޓީ ނިއުޓްރިޝަން ފޯރަމްއެއް ކައުންސިލް މޭވާއާއި ތަރުކާރީ ވިއްކާ މާރުކޭޓެއް ހުރިހާ
ބެލުމުގެ ދަށުން އިންތިޒާމްކޮށް، ނިއުޓްރިޝަން އަވަށެއްގައި ގާއިމުކޮށް ކޮންމެ ހުކުރު ދުވަހެއްގެ
އެކްޝަން ޕްލޭނެއް އެކުލަވާލުން ހެނދުނު ދަނޑުވެރިންނަށް ޚާއްޞަ ކުރުން
ކެއިން ބުއިމުގައި ހަކުރާއި ލޮނު އިތުރުވުމުގެ ރެސްޓޯރަންޓް، ކެފޭ އާއި ފިހާރަތަކުން ވިއްކާ
ސަބަބުން ލިބިދާނެ ގެއްލުންތައް އަންގައި ދިނުމަށް ކާބޯތަކެތީގެ ތެރޭގައި ޞިއްހަތަށް ރަނގަޅު ތަކެތި
އާއްމުން ހޭލުންތެރިކުރުވުން ހިމެނުމަށް ގަވާއިދެއް އެކުލަވާލުން
ފަތްޕިލާވެއްޔާއި، ތަރުކާރީ އާއި މޭވާ ބޭނުންކޮށްގެން އައްޑޫގައި އުފައްދާ އޯގަނިކް ކާބޯތަކެތި އެކުލެވޭ
ރަހަމީރު ކާތަކެތި ތައްޔާރުކުރާނެ ގޮތް ދަސްކޮށްދޭ ނިއުޓްރިޝަން ޕްލޭޓް ތަޢާރަފްކުރުން
ޕްރޮގްރާމް ހިންގުން
ތަރުކާރީއާއި މޭވާ ހިމެނޭ އައްޑޫގެ ރަހަތަކާއި
ތަފާތު މޭވާއާއި ތަރުކާރީން ހަށިގަނޑަށް ލިބޭ ފައިދާ ކެއުން ތައްޔާރުކުރާގޮތް އަންގައިދޭ ކައްކާފޮތެއް
އަންގައިދޭ ފޮތާއި، ސްމާޓް ފޯން އެޕްލިކޭޝަން ތައްޔާރުކުރުން
ތައްޔާރުކުރުން
63

ކަސްރަތު
ހަށިގަނޑާއި ސިކުނޑިއާއި ހިތަށް ތާޒާކަން ލިބިދޭ ކަސްރަތު ކުރުމަށް ފަހިކޮށްދިނުން
ފަސޭހައިން ރައްކާތެރިކަމާއެކު ފަތަން ދެވޭނެގޮތަށް ފިޓްނެސް ޗެލެންޖް ޙަރަކާތްތަކާއި ފިޓްނެސް
ފަތަން ދާ ސަރަހައްދު ހުރިހާ އަވަށެއްގައި ދަސްކޮށްދޭ ޕްރޮގްރާމްތައް ރާވާ ހިންގުން
ކަނޑައަޅައި ތަރައްގީކުރުން
ޖިމް ގާއިމު ކުރުމާއި ކަސްރަތު ޕްރޮގްރާމް ހިންގަން
އެކި އުމުރު ފުރާތަކަށް ބައިވެރިވެވޭގޮތަށް ފެތުމާއި ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ބިން ދޫކުރުމާއި ލުއި ލޯން
މޫދު ކުޅިވަރު ދަސްކޮށްދީ، މުބާރާތްތައް ރާވާ ހިންގުން ފޯރުކޮށްދިނުން
ފިޓްނެސް އިންސްޓްރަކްޓަރުން ތަމްރީނު ކުރުމަށް ހުރިހާ އަވަށެއްގައި ބެޑްމިންޓަން ކުޅޭނެ ތަނެއް
ޕްރޮގްރާމް ހިންގުން ގާއިމުކުރުން
ދުވުމާއި ކަސްރަތުކުރުމަށް މަގުފަހިވާގޮތަށް ޕާކް ހެދުން ހުރިހާ އަވަށެއްގައި ޓޭބަލް ޓެނިސް ކުޅޭނެ ތަނެއް
ގާއިމުކުރުން
އައްޑޫ މެރެތަންއާއި، ފަސްކިލޯމީޓަރު ދުވުމާއި،
ބައިސްކަލް ރޭސް ކޮންމެ އަހަރަކު އިންތިޒާމް އިންޑޯރ ކުޅިވަރު ކުޅޭނެ ހޯލްތައް ގާއިމުކުރުން
ކުރުން
64

ސިއްހީ މާހައުލު
ގައިންގަޔަށް އަރާ ބަލިތައް ފެތުރުނަނުދިނުން
އެޗް އައި ވީ ސްކްރީނިންގ ޕްރޮގްރާމެއް އެކިއުޓް ރެސްޕިރޭޓަރީ އިންފެކްޝަންސްޖެހޭ
އައްޑޫސިޓީގައި ކޮންމެ އަހަރަކު ކުރިޔަށް ފަރާތްތަކަށް ބަލި ޖެހުނުގޮތް ދެނެގަތުމަށް ޚާއްޞަ
ގެންދިއުން ދިރާސާއެއް ކުރުން
އެއިޑްސް ބައްޔާމެދު ރައްޔިތުން މަދިރިން ޖެހޭ ބަލިތަކުން ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި
ހޭލުންތެރިކުރުވުމަށް ޕްރޮގްރާމް ހިންގުން މަދިރި ނައްތާލުމަށް ޚާއްޞަ ކެމްޕޭން ހިންގުން
ބިދޭސީންނާއި ދިވެހިން ޓީބީއަށް ސްކްރީން ކުރުމުގެ ވެކްސިން ދިނުމުގެ މުހިއްމުކަން މީހުންނަށް
ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން އަންގައިދީ ވެކްސިންއިން ރައްކާތެރިވެވޭ ބަލިތަކަށް
ވެކްސިން ދިނުމަށް ޕްރޮގްރާމް ހިންގުން
ޓީބީގެ ބޭސް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން
ހެޕަޓައިޓިސް ބީ ޖެހޭ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް
ދިރާސާއެއްކޮށް ބައްޔާ ބެހޭގޮތުން ހޭލުންތެރިކުރުމަށް
ކެމްޕޭނެއް ހިންގުން
65

ސިއްހީ އާދަކާދަ
ނުރަގަނޅު އާދަކާދައާއި ގުޅިފައިވާ ބަލިތަކުން މަރުވާ މީހުންގެ ނިސްބަތް މަދުކުރުން
ދުންފަތުގެ އިސްތިޢުމާލު ކުރުމުން މީހުން ދުރުހެލި ނުރައްކާތެރި ބޮޑެތި ބަލިތައް ޖެހޭ ފަރާތްތަކަށާއި
ކުރުވުމަށް ދުންފަތުން ލިބޭގެއްލުން އަންގައިދިނުމުގެ އާއިލާގެ މެމްބަރުންނަށް ކައުންސެލިންގ ޚިދްމަތް
ޕްރޮގްރެާމް ހިންގުން ތައާރަފްކުރުންން
ދިރިއުޅުމުގެ އާދަކާދައާއި ގުޅިފައިވާ ބަލިތަކާމެދު ނުރައްކާތެރި ބަލިތަކަށް އެކަށީގެންވާ ފަރުވާ ހޯދުމަށާއި
ރައްޔިތުން ހޭލުންތެރިކުރުވުމަށް ހަރަކާތްތައް އާމްދަނީ ޔަގީން ކުރުމަށް އިންޝުއަރެންސްއާ ބެހޭ
ކުރިއަށް ގެންދިއުން މައުލޫމާތު ދިނުމުގެ ކެމްޕޭން ހިންގުން
ލޭމައްޗަށް ދިއުމާއި ހަކުރުބައްޔަށް ސްކްރީން ހަކުރުބަލި، ހިތުގެ ބަލި، ސްޓްރޯކް، ކިޑްނީގެ
ކުރުމަށް ކޮންމެ އަހަރަކު ޚާއްޞަ ހަފްތާއެއް ބަލި، ކެންސަރފަދަ ނުރައްކާތެރި ބަލިތައް ޖެހޭ
ކުރިއަށް ގެންދިއުން ފަރާތްތަކުގެ ރަޖިސްޓްރީއެއް ގާއިމުކުރުން
އުމުރުން 35 އަހަރުން މަތީގެ މީހުންނަށް ނުރައްކާތެރި ބަލި އިތުރުވާ ސަބަބުތައް
ކެންސަރ ސްކްރީނިންގ ޕްރޮގްރާމެއް ގަވާއިދުން ދެނެގަތުމާއި، ބަލި ފެތުރުން ހުއްޓުވުމާބެހޭ ދިރާސާ
ކުރިއަށް ގެންދިއުން ބޭރުގެ އުނިވަރސިޓީތަކާގުޅިގެން ކުރުން
66

ޑޮކްޓަރުންނާއި ނަރުހުން
އޯގާތެރި ޚިދްމަތްތެރި މޮޅު ޑޮކްޓަރުންނާއި ނަރުހުން އިތުރުކުރުން
އައްޑޫސިޓީގައި ހައި ސްކޫލް ނިންމާ ދަރިވަރުންނަށް ދިގު މުއްދަތަށް ގޭގަ ފަރުވާ ދޭންޖެހޭ ފަރާތްތަކަށް
މެޑިސިން ކިޔެވުމަށް އަހަރަކު 3 ސްކޮލަރޝިޕް ރަނގަޅު ފަރުވާ ދިނުމަށްޓަކައި ޢާއިލީ އެހީތެރިން
ތަޢާރަފްކުރުން ތަމްރީނުކުރުވުން
އައްޑޫސިޓީގައި ޚިދްމަތްދިނުމަށް ޑޮކްޓަރުން ޞިއްޙީ ޚިދްމަތް އެންމެ މޮޅަށްދޭ ގައުމުތަކުގެ
ޝައުގުވެރިކުރުމަށް މަޝްރޫއެއް އެކުލަވާލައި ހޮސްޕިޓަލްތަކާއި ގުޅިގެން ޑޮކްޓަރުންނާއި
ތަންފީޒުކުރުން ނަރުހުންނަށް ސްޓަޑީ ޓުއަރ ބޭއްވުން
ޕެރަމެޑިކް ދާއިރާއިން ޒުވާނުންނަށް ތައުލީމުގެ ރާއްޖެއާއި ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ހޮސްޕިޓަލްތަކާއި
ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުން ގުޅިގެން ސްޕެޝަލިސްޓް ޑޮކްޓަރުން
ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ރޭވުން
ނަރުހުން ތާޒާކޮށް ތަމްރީނު މެދުނުކެނޑި
ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ޓްރޭނިންގ ޕްލޭނެއް އެކުލަވާލުން ޑޮކްޓަރުންނާއި ނަރުހުންގެ ޚިދްމަތުގެ އަގު
ވަޒަންކުރުމަށް ޚާއްޞަ ޙަރަކާތްތައް ރޭވުން
67

ބޭސް ފަރުވާ
އެކާވީސްވަނަ ގަރުނަށް އެކަށޭނަ ޒަމާނީ މޮޅު ބޭސް ފަރުވާ ފޯރުކޮށްދިނުން
އެމް.އާރް.އައި އާއި ސީ.ޓީ ސްކޭނިންގ އައި. ފެންވަރު ރަނގަޅު މެޓާރނިޓީ ކެއަރ ސެންޓަރެއް
އެސް.އޯ. ސްޓޭންޑަރޑަށް އެކްރެޑިޓްކޮށް ފެންވަރު ހޮސްޕިޓަލްގައި ގާއިމުކުރުން
ރަނގަޅު ހިދުމަތްދިނުން
އައްޑޫސިޓީން ލިބެން ނުހުންނަ ލެބޯޓްރީގެ
ޒަމާނީ ފެންވަރުގެ ޓްރޯމާ ސެންޓަރެއް ޚިދްމަތްތައް ލިބިދޭ ފަރާތްތަކާއި އެއްބަސްވުން
ހޮސްޕިޓަލުގައި ގާއިމުކޮށް ކަށީގެ ޑޮކްޓަރުންގެ ގާއިމުކޮށް ރައްކާތެރިކަމާއެކު ސްޕެސިމަން
ޚިދްމަތް ފުރިހަމައަށް ފޯރުކޮށްދިނުން ފޮނުވުމުގެ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުން
ޒަމާނީ ފެންވަރުގެ ޕެރަމެޑިކް ސާވިސް ލެބޯޓްރީގެ ޚިދްމަތް ފުޅާކޮށް ކުރެވެން ހުންނަ
ތައާރަފްކުރުމާއި ޕޭޝަންޓް ޓްރާންސްފަރ ޚިދްމަތް ޓެސްޓު އެނގޭނެހެން ވެބްސައިޓާއި މޯބައިލް
ރަނގަޅު ކުރުން އެޕްލިކޭޝަން މެދުވެރިކޮށް ހާމަކުރުން
ނަފްސާނީ ބަލިތަކަށް ފަރުވާދެވޭނެ ޑޮކްޓަރުން ލެބޯޓްރީ އައި.އެސް.އޯ. ސްޓޭންޑަރޑަށް ގެނައުމަށްޓަކައި
ހޯދައި ފަރުވާދިނުމަށް އެކަށީގެންވާ މެންޓަލް ހެލްތް ކޮލިޓީ އެޝުއަރަންސް ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން
ޓްރީޓްމަންޓް ސެންޓަރެއް ގާއިމުކުރުން
68

ފެންވަރު ރަނގަޅު ސައިކޮސޯޝަލް ކެއަރގެ ބަލިމީހުން އުފުލުމުގެ ވަސީލަތާއި ހިދުމަތް ރަނގަޅުކޮށް
ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުން އެމްބިއުލާންސް އަދި ސީ އެމްބިއުލާންސްގެ
ޑްރައިވަރުންނާއި ފަޅުވެރިންނަށް އިތުރު ތަމްރީން ދިނުން
ރަށްރަށުގެ ސިއްހީމަރުކަޒުގެ ހާލަތު ރަނގަޅު ކޮށް
ހެލްތްވޯކަރުންގެ ދައުރު ފުޅާކުރުން ދިވެހި ބޭސްވެރިކަން އާލާކޮށް ދިރުވުމަށް މީހުން
ތަމްރީނުކުރުން
މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ ފަރާތްތަކަށް
ފަރުވާދިނުމަށްޓަކައި ފެންވަރު ރަނގަޅު ފާމަސިސްޓުން ތަމްރީނުކޮށް ފާމަސީތަކުންދެވޭ
ރީހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރެއް ގާއިމުކުރުން ހިދުމަތްތައް އިތުރުކޮށް ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ ބޭސް
ލިބޭނެ އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުން
69

ދަތުރުފަތުރު
ހަލުވި ރައްކާތެރި
ދަތުރުފަތުރާއި އިންޓަނެޓް
70

ބައިނަލްއަޤްވާމީ 5 ނާރެހަކަށް ގަމުން ވައިގެ ސްކޫލަށާއި ވަޒީފާއަށްދާން ކުރާ ދަތުރުގެ 30%
ދަތުރުފަތުރު ފެއްޓުން އަކީ ބައިސްކަލް ދަތުރުކަމަށް ހެދުން
އެވްރެޖް އިންޓަރނެޓް ކަނެކްޝަން ސްޕީޑް 100 އައްޑޫސިޓީގައި ކުރާ ދަތުރުތަކުގެ 60% އަކީ
އެމްބީޕީއެސްއަށް މަތިކުރުން ފެރީއާއި ބަސް ދަތުރު ކަމުގައި ހެދުން
އެކްސިޑެންޓުން މަރުވާ ނުވަތަ ބޮޑު ހާނީއްކަ ލިބޭ އައްޑޫ ޕޯޓަށް ގެންނަ މުދަލުގެ މިންވަރު ހަތަރު
މީހުންގެ އަދަދު ސުމަކަށް ގެނައުން ގުނައަށް އިތުރުކުރުން
71

މިހާރުގެ ޙާލަތު
އައްޑޫސިޓީއަށް ފޯނާއި އިންޓަރނެޓުގެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެނީ ހުންނަންޖެހޭ ބައެއް ޚިދުމަތްތައް ގަން އެއަރޕޯޓުގައި އަދި
ދިރާގާއި އުރީދޫ އިންނެވެ. ދިރާގުން ފޯރުކޮށްދޭ ތަރައްގީވެފައިނެތެވެ. އ
އިންޓަރނެޓްގެ އެންމެ ހަލުވި ސްޕީޑަކީ 100 އެމް.
ބީ.ޕީ.އެސް. ފައިބަރ ބްރޯޑްބޭންޑްގެ ޚިދުމަތެވެ. މަދުން އައްޑޫސިޓީގެ ހުރިހާ ރަށްތަކެއް މިހާރު ވަނީ ދަތަރުފަތުރުގެ
ނޫނީ މެދުމިންވަރަކަށް އިންޓަރނެޓްގެ ޚިދުމަތް ބޭނުންކުރާ ނިޒާމުން ގުޅާލެވިފައެވެ. އެގޮތުން އެއްފަސްވެފައިވާ
ގޭގެއަށް ދިރާގުން ފޯރުކޮށްދެނީ އޭޑީއެސްއެލް ޕެކެޖްތަކެވެ. އަވަށްތައް ވަނީ 14 ކިލޯމީޓަރުގެ ތާރު އަޅާފައިވާ
މިޕެކެޖްތަކުން އެންމެ ހަލުވި ސްޕީޑަކަށް 15 އެމް.ބީ.ޕީ. މަގެއް ތަރައްގީކޮށްފައެވެ. އައްޑޫސިޓީ ލިންކް ރޯޑަކީ
އެސް. ސްޕީޑްގެ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެއެވެ. އައްޑޫސިޓީގެ މިހާތަނަށް ރާއްޖޭގައި ތަރައްގީކުރެވުނު މަގުތަކުގެ
ރައްޔިތުންނަށާއި އަދި މުއައްސަސާތަކަށް ހަލުވި ސްޕީޑެއްގައި ތެރެއިން ދެވަނައަށް އެންމެ ދިގު މަގެވެ. 2016 ވަނަ
އަދި އިތުބާރުހުރި ގޮތެއްގައި މެދުނުކެނޑި އިންޓަރނެޓްގެ އަހަރު ޖޫން މަހުގެ ނިޔަލަށް، އައްޑޫސިޓީގައި އިންޖީނުލީ
ޚިދުމަތް ބޭނުންވެއެވެ.އ 4,050 އެއްގަމު އުޅަނދު ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާއިރު
77% އުޅަނދަކީ ސައިކަލެވެ. މީގެ އިތުރުން 680 ކާރު
އައްޑޫސިޓީގެ ވައިގެ ދަތުރު ފަތުރަށް ބަލާއިރު ދުނިޔެއާއި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާއިރު، މީގެ ތެރެއިން 99% ކާރަކީ
އައްޑޫ ގުޅުވާލުމަށްޓަކައި ގަމުގައި އެންމެ ޒަމާނީ މަތިންދާ އަމިއްލަ ކާރެވެ.އ
ބޯޓުތަކަށް ޖެއްސޭ ފެންވަރަށް މިހާރު އެއަރޕޯޓުގެ
ރަންވޭ ވަނީ ބޮޑުކޮށްފައެވެ. 2018 ވަނަ އަހަރުގެ އައްޑޫސިޓީގެ މަގުތައް ބޭނުންކުރުމުގައި މިހާރު
ނިޔަލަށް އައްޑޫސިޓީގެ ވައިގެ ބަނދަރަށް ސްރީ ލަންކަން ކުރިމަތިވެފައިވާ އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުމަކީ މަގުތަކަކީ
އެއަރލައިންސް ހަފްތާއަކު 3 ދުވަހު ދަތުރުކުރެއެވެ. ރައްކާތެރި ތަނަކަށް ނުވުމުވެ. އެގޮތުން މަގުތައް
އަދި ކުރިއަށް އޮތް މުސްތަގްބަލުގައި ސައުތްއެފްރިކަން ތަރައްގީކުރި ދުވަހުން ފެށިގެން، އައްޑޫސިޓީގެ ލިންކް
އެއަރވޭސްގެ ދަތުރުތައް ފެށުމަށްވަނީ ރާވާފައެވެ. އެހެން ރޯޑު އަދި ބޮޑު މަގުގައި، ގިނަ ޢަދަދެއްގެ ނުރައްކާތެރި
ނަމަވެސް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ އެއަރ ޕޯޓެއްގައި ކޮންމެހެން އެކްސިޑެންޓްތަކެއް ވަނީ ހިނގާފައެވެ.އ
72

ވައިގެ ބަނދަރު
ބައިނަލްއަޤްވާމީ 5 ނާރެހަކަށް ގަމުން ވައިގެ ދަތުރުފަތުރު ފެއްޓުން
ގަމުގެ އެއަރޕޯޓް ޑިވެލޮޕްމަންޓް މާސްޓަރ ޕްލޭން ޕެސެންޖަރ ސްކްރީނިންގ އާއި ސޭފްޓީއަށް
ތައްޔާރުކުރުން ބޭނުންވާ ޒަމާނީ މެޝިނަރީ އިތުރުކުރުން
އެއަރޕޯޓުގައި އިމިގްރޭޝަން ބޯޑަރ ކޮންޓްރޯލް މަތިންދާ ބޯޓަށް އަޅާ ތެޔޮ ރައްކާކުރެވޭނެ ޖާގަ
ސިސްޓަމް ގާއިމްކުރުން އިތުރުކޮށް ތެޔޮ އަޅާ އުޅަނދާއި އިކުއިޕްމަންޓް ހޯދުން
ރަންވޭގައި އިންސްޓްރުމެންޓް ލޭންޑިންގ ސިސްޓަމް އެއާކްރާފްޓް މެއިންޓެނަންސް ޚިދުމަތްތައް އިތުރަށް
(އައި.އެލް.އެސް.) ގާއިމުކުރުން ތަރައްގީ ކޮށް ގާއިމް ކުރުން
ރެސްކިއު އެންޑް ފަޔަރ ފައިޓިންގ ސާވިސަސް ގްރައުންޑް ހެންޑްލިންގ އިކުއިޕްމަންޓް އިތުރުކޮށް
(އާރް.އެފް.އެފް.އެސް.) އިކާއޯ ކެޓެގަރީ 9 އަށް ދާގީނާ އުފުލުމަށް ޒަމާނީ ވެހިކަލް ހޯދުން
މަތިކުރުން
އިމަރޖެންސީ މެޑިކަލް އެސިސްޓަންސްއަށް
އިންފްލައިޓް ކޭޓަރިންގ ޚިދްމަތް ލިބޭނެ އިންތިޒާމް ބޭނުންވާ އާލާތްތަކާއި ސާމާނު ހޯދައި ޚިދްމަތް
ހަމަޖެއްސުން ގާއިމުކުރުން
73

ޕެރިމީޓަރ ފެންސިންގ ގާއިމުކޮށް ސެކިއުރިޓީ ސީޕްލޭން އޮޕަރޭޝަން ދެމެހެއްޓެނިވި ގޮތަކަށް ފެށުން
ސަރވެއިލަންސް ފެންވަރު މަތިކުރުން
ކަރެންސީ އެކްސްޗޭންޖް ޚިދްމަތް ފެށުން
ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފެންވަރުގެ ޓަރމިނަލްގެ
ޚިދުމަތްތައް ތަޢާރަފްކޮށް ޑިއުޓީ ފްރީ ވިޔަފާރި ޓާމިނަލް ބިލްޑިންގ ކާރީގައި ޓެކްސީ ބޭނުންކުރާނެ
ފެއްޓުން ގޮތުގެ ގަވާއިދު އެކުލަވާލުން
އެއަރޕޯޓުގައި ފެންވަރު ރަނގަޅު ލައުންޖްތަކާއި
ރެސްޓޯރަންޓަތަކާއި ކެފޭ ތަރައްގީކުރުން
74

އިންޓަރނެޓް
އެވްރެޖް އިންޓަރނެޓް ކަނެކްޝަން ސްޕީޑް 100 އެމްބީޕީއެސްއަށް މަތިކުރުން
ފައިބަރ ނެޓްވަރކް އަޅައި ކޮންމެ ގެއަކަށް އައްޑޫސިޓީ ބްރޯޑްބޭންޑް ފޯރަމެއް އެކުލަވާލައި
ޖީ.ބީ.ޕީ.އެސް ސްޕީޑްގެ އިންޓަރނެޓްގެ ޚިދުމަތް ކަމާބެހޭ ދާއިރާތަކުގެ މެދުގައި މަޝްވަރާތައް
ލިބޭނެގޮތް އިންތިޒާމް ކުރުން ފެއްޓުން
އިންޓަރނެޓް ޚިދްމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންވާ އިންޓަރނެޓް ބޭންކިންގ ޚިދުމަތް ބޭނުންކުރުމަށް
ވިއުގަ މަގުތަކުގެ ޑަކްޓް ތެރޭގައި ގާއިމުކުރާނެ ރައްޔިތުންނާއި ވިޔަފާރިވެރިން ޝައުގުވެރިކުރުވުމަށް
އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުން މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުން
ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ އިންޓަރނެޓާއި ކޮމްޕިއުޓަރު ބޭނުންކުރާނެގޮތް ބޮޑެތި
ލިޔެކިޔުމާއިގުޅޭ ހުރިހާ ޚިދްމަތެއް އިންޓަރނެޓް މީހުންނަށް ދަސްކޮށްދޭ ކްލާސްތައް އިންތިޒާމް ކުރުން
މެދުވެރިކޮށް ލިބޭނެގޮތް ހަމަޖެއްސުން
މޯބައިލް ފޯން އެޕްލިކޭޝަންސްއާއި
އައްޑޫސިޓީ ކައުންސިލްގެ ވެބްސައިޓާއި ސޯޝަލް ވެބްސައިޓް ފަރުމާކުރުމަށް ދަސްކޮށްދޭ
މީޑިއާ ޕްލެޓްފޯމްތަކުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރުން ޕްރޮގްރާމް ޒުވާނުންނަށް ހިންގުން
75

ސޭފް ރޯޑްސް
އެކްސިޑެންޓުން މަރުވާ ނުވަތަ ބޮޑު ހާނީއްކަ ލިބޭ މީހުންގެ އަދަދު ސުމަކަށް ގެނައުން
ހުރިހާ ރަށެއްގެ މަގުތަކުގެ ފެންވަރު ރަނގަޅުކޮށް ދުއްވަން ދަސްކުރާމީހުންގެ އަތްމަތީފޮތް ތައްޔާރު ކުރުން
ގަވާއިދުން މަރާމާތުކޮށް ބެލެހެއްޓޭނެ އިންތިޒާމް ކުރުން
ރޯޑް ޓްރެފިކް ސައިނޭޖްއާއި ސްޓޭންޑަރޑްތައް
އެއްކޮޅަށް ދުއްވާ މަގުތައް ކަނޑައަޅައި ދުވާރު، ކަނޑައަޅައި ރޯޑް ސައިންސް މަގުތަކުގައި ހަރުކުރުން
ކަފިހި ހުރަސް، ޕާކިންގ އަދި ބަސް ސްޓޮޕް
ހުންނަންޖެހޭ ހަމަތައް ކަނޑައަޅުން ޒަމާނީ އޮޓޮމެޓިކް ސްޕީޑް ޑިޓެކްޓަރސް އާއި
ސްޕީޑް ކެމެރާތަކާއި ރިފްލެކްޓާސް މަގުތަކުގައި
ހަމައެކަނި ހިނގައި ބިނގައި އުޅޭ މަގުތަކާއި ހަރުކުރުން
ސަރަޙައްދުތައް ކަނޑައެޅުން
ސީޓް ބެލްޓާއި ހެލްމެޓް އެޅުމާބެހޭ ގަވާއިދު
އައްޑޫސިޓީގެ އެކި ސަރަޙައްދުތަކުގައި ދުއްވާ މުރާޖައާކޮށް އިސްލާޙްކުރުމަށްފަހު ގަވާއިދު
ސްޕީޑްތައް މުރާޖައާކޮށް ސްޕީޑް ލިމިޓް ކަނޑައެޅުން އާއްމުކޮށް އިއުލާނުކުރުން
ޑްރައިވިން ސްކޫލު ހިންގުމުގެ އުޞޫލުތައް ރަށްރަށުގައި ސީސީޓީވީ ކެމެރާ ހަރުކޮށް ރައްކާތެރި
ކަނޑައަޅުން ވެށްޓެއް ގާއިމް ކުރުން
76

ބައިސްކަލް
ސްކޫލަށާއި ވަޒީފާއަށްދާން ކުރާ ދަތުރުގެ 30% އަކީ ބައިސްކަލް ދަތުރުކަމަށް ހެދުން
މަގުތަކުގެ ސްޓްރީޓްސްކޭޕިންގ ޑިޒައިންކޮށް ޕާކް ކުރުމާބެހޭ އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅައި ޕާކިންގ
މަގުތަކުގައި ހިޔާލިބިދޭ ގަސްއިންދައި ފިނިފެންމަލާއި ސަރަހައްދުތައް ފާހަގަކޮށް ޕާކިންގ ގަވާއިދު
އެކި މާމެލާމެލީގެ ބަގީޗާ ހެއްދުން ތަންފީޒުކުރުން
ލިންކް ރޯޑާއި ރަށްރަށުގެ ބޮޑު މަގުތަކުގައި ހުރިހާ އަވަށެއްގެ މަގުތައް ތާރު އަޅައިގެން ނުވަތަ
ބައިސްކަލް ދުއްވުމަށް ހާއްސަ ލޭންތައް ހެދުން ގާ އަތުރައިގެން ރަނގަޅު ފެންވަރަށް ހެދުން
ރަށްރަށުގެ ފުއްޓަރު ފަރާތުގެ މަގުތައް ރަނގަޅު މުދާ އުފުލުމަށް ޚާއްޞަ ކާގޯ ބައިސްކަލް
ފެންވަރަށް ހަދައި ތަރައްގީކޮށް އަމާން، އާއިލާތަކާއި ތައާރަފްކޮށް އިޝްތިހާރު ކުރުން
ރައްޓެހި ފިނިމައިޒާންތައް ހެދުން
އައްޑޫ މޭޔަރ ބައިސްކަލް ސްކީމްގެ ނަމުގައި
އައްޑޫ މެރެތަން އާއި އާއިލާތަކަށް ބައިވެރިވެވޭ ދިގު ސްކޫލްކުދިންނަށް ބައިސްކަލް ހޯދައިދިނުމުގެ
ދުވުންތައް ކޮންމެ އަހަރަކު އިންތިޒާމް ކުރުން ކެމްޕޭނެއް ފެއްޓުން
77

ބަހާއި ފެރީ ދަތުރު
އައްޑޫސިޓީގައި ކުރާ ދަތުރުތަކުގެ 60% އަކީ ފެރީއާއި ބަސް ދަތުރު ކަމުގައި ހެދުން
މަގުތަކަށް އެކަށޭނަ ސައިޒުގެ ޒަމާނީ ތިމާވެށްޓާއި ސްކޫލްގަޑިއާއި ދިމާކޮށް ސްކޫލް ކުދިންނަށް ޚާއްޞަ
ރައްޓެހި ބަސްތައް ތައާރަފްކުރުން ބަސްދަތުރު ހުރިހާ އަވަށެއްގައި ފެއްޓުން
ހިޔަލުގައި އިށީދެގެން ތިބެވޭގޮތަށް ބަސް ސްޓޭންޑް އުމުރުން 65 އަހަރުން މަތީގެ އިސްރަށްވެހިންނާއި
ފަރުމާކޮށް ބިނާކުރުން 12 އަހަރުން ދަށުގެ ކުދިންނަށް ކޮންސެޝަން ކާޑު
ތައާރަފް ކުރުން
ގިނައިން ދަތުރުކުރާ ފަރާތްތަކަށް ފަސޭހަވާނެގޮތަށް
ސްމާޓް އިލެކްޓްރޯނިކް ޓިކެޓް ކާޑު ތައާރަފްކުރުން ބަހާއި ފެރީތަކުގައި ވައިފައި އިންޓަނެޓް ލިބޭނެ
އިންތިޒާމް ހަމަޖެއްސުން
ދަތުރު ގަޑިތަކާއި، އަގުތަކާއި، ދަތުރުކުރާ
ރޫޓް ފަސޭހައިން ބެލޭނެގޮތަށް ސްމާޓް ފޯން ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމު އިތުރަށް ފުޅާކޮށް އެއްގަމު
އެޕްލިކޭޝަނެއް ތައާރަފްކުރުން އުޅަނދުގެންދެވޭ ރޯ-ރޯ ފެރީގެ ހިދުމަތް ފެށުން
78

ވިޔަފާރި ބަނދަރު
އައްޑޫ ޕޯޓަށް ގެންނަ މުދަލުގެ މިންވަރު ހަތަރު ގުނައަށް އިތުރުކުރުން
މުދާ އަރުވާ ބޭލުމަށް ހޭދަވާ ވަގުތު އަވަސްކުރުމަށް ބޭރުގެ ބޯޓުފަހަރަށް ތެޔޮ އެޅުމުގެ ވިޔަފާރި
ކްރޭންއާއި ޒަމާނީ ޓްރަކް ހޯދުން ފެއްޓުމަށް ތެޔޮ ތާނގީ ބިނާކޮށް ތެޔޮ އުފުލާ
އުޅަނދު ހޯދުން
ޕޯޓް ސަރަޙައްދުގައި މުދާ ގުދަންކުރުމަށް
ވެއަރހައުސް ހެދުމަށް ބޭނުންވާ ބިން ބޯޓުފަހަރަށް ބޭނުންވާ ފެނާއި، ތެލާއި،
ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ދޫކުރުން ކާބޯތަކެއްޗާއި އެހެނިހެން ޚިދްމަތް ޕޯޓު
ސަރަހައްދުގައި ގާއިމުކުރުން
ބޮންޑެޑް ވެއަރހައުސްއާއި ކޯލްޑް ސްޓޯރޭޖް ޕޯޓް
ސަރަޙައްދުގައި ގާއިމްކުރުން ދެކުނު އޭޝިއާގައި ޝިޕިންގ ވިޔަފާރި ކުރާ
ފަރާތްތަކަށް އައްޑޫ ޕޯޓް ތައާރަފްކޮށްދީ ދޭ
ޑޮމެސްޓިކް ކާރގޯ އުފުލާ އުޅަނދު ފަހަރު ބޭނުން ޚިދްމަތްތައް އަންގައިދިނުން
ކުރުމަށް ޕޯޓް ސަރަޙައްދު ކާރީގައި މަގަތު ފާލަމެއް
ތަރައްގީކުރުން ދިވެހި ވިޔަފާރިވެރިންގެ މަޝްވަރާ ހޯދައިގެން
ޕޯޓް ބިޒްނަސް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ސްޓްރެޓެޖީ އެއް
އެކުލަވާލައި އާއްމުކުރުން
79

މުޖްތަމަޢު

އުފާވެރި އެކުވެރި މުޖުތަމަޢެއް

ޢާއިލީ އަދި އިޖްތިމާޢީ ގުޅުންތައް ބަދަހިކުރުމަށް ޖޯޝާއި ފޯރި ގަދަ ފެސްޓިވަލްތަކާއި އިވެންޓްތައް
ރީތި ފެހި ބަގީޗާ މާޙައުލު ގާއިމުކުރުން ބޭއްވުން
އައްޑޫގެ ރަހަތަކާއި ދިވެހި އަދި ބޭރުގެ މީރު ފަންނުވެރިކަމާއި ހުނަރު ދިރުވައި ޒުވާން
ކެއުންތައް ލިބޭނެގޮތް ހެދުން ފަންނާނުން އުފެއްދުން
އާސާރީ ތަންތަނާއި ތަރިކަ ޙިމާޔަތްކޮށް ދަމަހައްޓައި ކުޅިވަރުގެ ދުނިޔޭގައި ނަންހިނގާ ބައިނަލްއަގްވާމީ
ނަފާ ލިބޭގޮތް ހެދުން މަންޒިލަކަށް ހެދުން
81

މިހާރުގެ ޙާލަތު
އައްޑޫސިޓީއަކީ ފަޚުރުވެރި ތާރީޚެއް އެކުލެވޭ ސަގާފަތާއި އައްޑޫސިޓީގައި ޖުމްލަ 10,153 މީހުންގެ ޖާގައިގެ
އާދަކާދަތައް މުއްސަނދި މުޖުތަމައެކެވެ. 61 1976 މިސްކިތް ހުރެއެވެ. މީގެ އިތުރުން 3 ޒުވާނުންގެ
ވަނައަހަރުގެ މާރޗް މަހުގެ ނިޔަލަށް އައްޑޫގައި މަރުކަޒާއި، ކުޑަކުދިން ކުޅުމަށްޓަކައި 11 ޕާކް ހުރެއެވެ.
އިނގިރޭސިންގެ މިލިޓަރީ ބޭސްއެއް ގާއިމުވެފައިއޮތެވެ. ޖުމްލަ 14 ފުޓްބޯޅަ ދަނޑު އައްޑޫގައި އޮންނައިރު
ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ވަޒީފާއަދާކުރުމާއި، އިނގިރޭސި މީގެތެރެއިން އެއްތަނަކީ ހިތަދޫގައި ހަދާފައިވާ ޒޯން
ބަސް ދަސްވުމާއި، ކާބޯތަކެތި ތައްޔާރުކުރުމާއި، ސްޓޭޑިއަމްއެވެ.އ
މެހުމާންދާރީ އަދާކުރުން ފަދަ ކަންތައްތަކުގައި މުޖުތަމަޢު
ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ވޭތުވެދިޔަ ޒުވާނުންގެ ބޮޑު އާބާދީއެއް ހިމެނޭ މިސިޓީގައި މިހާރު
އަހަރުތަކުގައި ގިނަ ބަޔަކު މާލެއަށް ހިޖުރަކުރުމުގެ ކުރިމަތިވެފައިވާ އެންމެ ބޮޑު ގޮންޖެހުމަކީ ޒަމާނީ
ސަބަބުން މުޖުތަމައުވަނީ ހީނަރުވެފައެވެ.އ ފެންވަރެއްގެ ޒުވާނުންގެ މަރުކަޒެއް ތަރައްގީވެފައި
ނެތުމާއި މުނިފޫހި ފިލުވުމަށް ދާނެ ތަންތަން ނެތުމެވެ.
އައްޑޫސިޓީގައި ރައްޔިތުންނަށް ލިބެމުންދާ ޚިދުމަތްތަކުގެ މިހާރު އައްޑޫސިޓީގައި 3 ޒުވާނުންގެ މަރުކަޒު ހުރިއިރު
ތެރޭގައި ބޭންކްގެ ޚިދުމަތް އަދި އިންޝުއަރެންސްގެ އެތަންތަނުން ޒުވާނުން ބޭނުންވާ ފުރިހަމަ ޚިދުމަތްތަކެއް
ޚިދުމަތް ފާހަގަކޮށްލެވެއެވެ. ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް އިން ނުލިބެއެވެ.އ
މިހާރު އޮންލައިން ބޭންކިންގ ޚިދުމަތް އައްޑޫސިޓީއަށް
ތަޢާރަފްކޮށްފައިވީނަމަވެސް، ގިނަ ރައްޔިތުން މިޚިދުމަތް
ބޭނުން ނުކުރެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ބައެއް ވިޔަފާރިތަކުން
ކްރެޑިޓް ކާޑުގެ ޚިދުމަތް ބޭނުންނުކުރެވޭކަންވެސް
ފާހަގަކޮށްލެވެއެވެ.އ
82

ބަގީޗާ ސިޓީ
ޢާއިލީ އަދި އިޖްތިމާޢީ ގުޅުންތައް ބަދަހިކުރުމަށް ރީތި ފެހި ބަގީޗާ މާޙައުލު ގާއިމުކުރުން
މުނިފޫހި ފިލުވުމަށްދާނެ ފިނިމައިޒާންތައް ގޮނޑުދޮށާއި ބާބަކިއު ހެދުމަށް ބޭނުންވާ ގޭހާއި، ފެނާއި،
ކިޅި ފަދަ ރީތި ތަންތަނުގެ އައްސޭރީގައި ކަރަންޓް ގުޅާފައި ހުންނަ ޕޮއިންޓްތައް ހުރިހާ
ތަރައްގީކުރުން އަވަށެއްގައި ތަރައްގީކުރުން
ކުޑަކުދިންގެ ޕާކްތަކާއި ފިނިއަށި އަދި މާމެލާމެލީގެ މިސްކިތާއި، ލައިބްރަރީ، ކޮންފަރެންސް ހޯލާއި،
ބަގީޗާތައް ތަރައްގީކުރުން ޤުރުއާނާއިބެހޭ މަރުކަޒެއް ހިމެނޭ އިސްލާމީ
މަރުކަޒެއް ބިނާކުރުން
ތަފާތު ވައްތަރުގެ ގަސްތައް އެކުލެވޭ ބޮޓޭނިކަލް
ގާޑެން އެއް ތަރައްގީކުރުން ކޮންމެ ހުކުރު ދުވަހެއްގެ ހަވީރު ޢާއިލާތަކަށް
ޚާއްސަ ޙަރަކާތްތައް ރާވާ ހިންގުން
ދުވުމަށާއި ބައިސްކަލް ދުއްވުމަށް އައްޑޫގެ ގުދުރަތީ
ރީތިކަން ފެންނާނެގޮތަށް މަގުތައް ތަރައްގީކުރުން ގުދުރަތީ ރީތިކަމާއި ދިރޭތެކެތީގެ ނަސްލުތަކުގެ
ފުރިހަމަކަން މީހުންނަށް ދައްކުވައިދޭ ތަންތަން
ޕިކްނިކް ދިޔުމަށް ހާއްސަ 3 ޕިކްނިކް އައިލެންޑް ފާހަގަކޮށް ޙަރަކާތްތައް ރޭވުން
ތަރައްގީކުރުން
83

މީރު ކެއުން
އައްޑޫގެ ރަހަތަކާއި ދިވެހި އަދި ބޭރުގެ މީރު ކެއުންތައް ލިބޭނެގޮތް ހެދުން
އައްޑޫގެ މީރު ރަހަތަކާއި ކެއުންތަކަށް ބްރޭންޑިންގ ބައިނަލްއަގްވާމީ ކަލިނަރީ ސްކޫލެއް ގާއިމުކުރުމަށާއި
އަދި ޕްރޮމޯޝަން ސްޓްރެޓެޖީއެއް ތައްޔާރުކުރުން ފެންވަރު ރަނގަޅު ބަދިގެ ސްޓޫޑިއޯއެއް
ބިނާކުރުމަށް ބިން ދޫކުރުން
ރެސްޓޯރަންޓްއާއި ކެފޭތައް ގާއިމުކުރަން އެދޭ
ޒުވާނުންނަށް އެހީވެދިނުމަށް ލުއި ލޯނު ސްކީމެއް ކޮންމެ އަހަރަކު ގައުމީ ފެންވަރުގެ ކެއްކުމުގެ
ގާއިމު ކުރުން މުބާރާތެއް އައްޑޫސިޓީގައި އިންތިޒާމް ކުރުން
ރެސްޓޯރަންޓް ކެފޭތަކުގެ ފެންވަރު ބަލާ އިނާމު ސްކޫލް ދަރިވަރުންނަށް އަމާޒުކޮށްގެން ކައްކަން
ދިނުމުގެ ނިޒާމެއް ފަރުމާކުރުން ދަސްކޮށްދިނުމާއި ސްކޫލްތަކުގެ މެދުގައި ކެއްކުމުގެ
މުބާރާތްތައް ބޭއްވުން
ދުނިޔޭގެ މަޝްހޫރު ކެއުންތަކަށް މޮޅު
ކެއްކުންތެރިން ގެނެސްގެން ކައްކަން އަހަރަކު އެއްފަހަރު އައްޑޫ ފުޑް ފެސްޓިވަލް ރާވައި
ދަސްކޮށްދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމެއް ހިންގުން އިންތިޒާމްކުރުން
84

އާސާރީ ތަރިކަ
އާސާރީ ތަންތަނާއި ތަރިކަ ޙިމާޔަތްކޮށް ދަމަހައްޓާ ނަފާ ލިބޭގޮތަށް ބަދަލުކުރުން
މީދޫ ކޯގަންނު ސަރަހައްދުގައި ވިޒިޓަރ ސެންޓަރެއް މިސްކިތްތަކާއި، ތާރީޚީ ތަންތަނާއި ތަރިކައާބެހޭ
ގާއިމުކުރުން މައުލޫމާތު އެއްކޮށް ދިވެހި ބަހާއި ބޭރުގެ
ބަސްތަކުން ތައްޔާރުކޮށް، ހިމާޔަތްކުރަންޖެހޭ
ގަމުގެ މާރަނގާ އިމާރާތުގައި އަތޮޅުގެ ތާރީޚް ތަންތަން ހިމާޔަތްކުރުން
ދައްކުވައިދޭ ދާރުލް އާސާރެއް ގާއިމުކުރުން
އައްޑޫ ސަގާފީ ދިރިއުޅުމާއި ތާރީޚާއި އާދަކާދަ
އަސްޓްރާ ސިނަމާ ހިމާޔަތް ކޮށް އޯޑިއޯ ވިޝުއަލް ދައްކުވައިދޭ ވިލެޖަކާއި ދާރުލްއާސާރެއް ގާއިމް
މިއުޒިއަމެއް ގާއިމުކުރުން ކުރުން
ގަމުގެ ވޯރ މެމޯރިއަލްގައި ބޮޑު ހަނގުރާމައިގައި ތާރީޚާއި، ތަރިކައާއި، އާދަކާދަތަކާއި ބެހޭ މައުލޫމާތު
އައްޑޫގައި ހިނގި ހާދިސާތައް ދައްކުވައިދޭ ދާއިމީ ދަރިވަރުންނަށް އަންގައިދިނުމަށް ފޮތް ތައްޔާރުކޮށް
މައުރަޒެއް ގާއިމްކުރުން ޚާއްޞަ ޙަރަކާތްތައް ހިންގުން
ސިޓީ ލައިބްރަރީއާއި ސިޓީ އާކައިވްސް އިމާރާތް
ބިނާކުރުން
85

ފެސްޓިވަލްސް
ޖޯޝާއި ފޯރި ގަދަ ފެސްޓިވަލްތަކާއި އިވެންޓްތައް ބޭއްވުން
ކޮންމެ ރޯދަމަހަކު ބައިނަލްއަގްވާމީ ގުރުއާން މީލާދީ އާ އަހަރު ފާހަގަ ކުރުމަށް ހަވާ އެރުވުމާއި
މުބާރާތެއް ބޭއްވުން ލޭޒަރ ޝޯއާއި އިންޓަރނޭޝަނަލް ފުޑް
ފެސްޓިވަލެއް ބޭއްވުން
ފިތުރު ޢީދު ދުވަހު ބޮޑު ޖަމާޢަތުގެ ޢީދު ނަމާދާއި،
ޖަމާޢަތުގެ ޢީދު ސަޔާއި، ޢާއިލީ ޒިޔާރަތްކުރުމާއި ރޯވިންގ، ފެތުމާއި މޫދު ކުޅިވަރުތަކަށް ހާއްސަ
ހަދިޔާ ބެހުމާއި އާޢިލާތަކަށް ވާދަކުރެވޭ ކުޅިވަރު އިންޓަރނޭޝަނަލް ވޯޓަރ ސްޕޯޓްސް ފެސްޓިވަލް
މުބާރާތްތައް ބޭއްވުން އިންތިޒާމް ކުރުން
އަޟްޙާ އީދު ދުވަހާ ގުޅިގެން ފަސް ދުވަހުގެ އީދު ކޮންމެ އަހަރެއްގެ ޖޫން މަހުގެ ފުރަތަމަ ހަފްތާގައި
އުފާ ފެސްޓިވަލްއެއް އިންތިޒާމް ކުރުން ސަސްޓޭނަބްލް ލިވިންގ ފެސްޓިވަލާއި ރިނިއުބަލްސް
ފެއަރ ބޭއްވުން
ކޮންމެ އަހަރެއްގެ ޑިސެމްބަރު ފަހު ދެ ހަފްތާގައި
އެންޑް އޮފް ފައިނޭންޝަލް އިޔަރ އައްޑޫ ސޭލް ކޮންމެ އަހަރެއްގެ ޖުލައި މަހުގެ ފަހު ހަފްތާގައި
ބޭއްވުން އައްޑޫ ފްލާވަރ ޝޯއާއި އައްޑޫ ހޯމްސް ފެއަރ
ބޭއްވުން
86

ފަންނުވެރިން
ފަންނުވެރިކަމާއި ހުނަރު ދިރުވައި ޒުވާން ފަންނާނުން އުފެއްދުން
ފޮޓޯގްރަފީ އަދި އާޓްގެ ހުނަރުވެރި ފަންނާނުންނަށް ޒުވާން ފަންނާނުންނަށް އެމީހުންގެ ފަންނުގައި
އެފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތް ދައްކާލުމަށް ގެލެރީއެއް ކުރިއެރުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާގެ އެހީ ހޯދައި
ހެދުން ދިނުމަށް ފަންޑެއް ހުޅުވުން
ފަންނާނުންގެ ތަފާތު ހުނަރު ދައްކުވައިދޭ ހުނަރު ދައްކުވައިދޭ ޝޯތަކާއި ކޮންސެޓް ބޭއްވޭނެ ފަދަ
ފަންނުވެރިންގެ އީދެއް ކޮންމެ އަހަރެއްގެ އެންޓަޓެއިންމެންޓް އެރީނާ އަކާއި ސިނަމާއެއް ހެދުން
ޑިސެމްބަރު މަހު އިންތިޒާމް ކުރުން
އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ އިންކިއުބޭޝަން
ފަންނާނުންގެ އެސޯސިއޭޝަން އެއް ގާއިމްކުރުން ސެންޓަރެއް ގާއިމުކޮށް ހެކަތޮން އިންތިޒާމް ކުރުން
މޮޅު ފަންނާނުންނާއި ގުޅިގެން ޒުވާނުންނަށް
މެންޓަރިންގ ޕްރޮގްރާމެއް އެކުލަވާލުން
87

ކުޅިވަރު
ކުޅިވަރުގެ ދުނިޔޭގައި ނަންހިނގާ ބައިނަލްއަގްވާމީ މަންޒިލަކަށް ހެދުން
ސްވިމިންގ ޕޫލް ކޮމްޕްލެކްސްއެއް ހަދައި ވޯޓަރ ބައިނަލްއަގްވާމީ ވޯޓަރ ސްޕޯޓްސް މުބާރާތްތައް
ސްޕޯޓްސްގެ ޚާއްޞަ ސަރަޙައްދުތައް ކަނޑައަޅައި އިންތިޒާމް ކުރުން
ވަސީލަތްތައް ގާއިމުކުރުން
ސްކައި ޑައިވިންގ އާއި ޕެރަގްލައިޑިންގ ފަދަ
ވޯޓަރ ސްޕޯޓްސް އެސޯސިއޭޝަންއެއް އުފައްދައި ސްކައި ސްޕޯޓްސް ގެ ކުޅިވަރުތައް އައްޑޫގައި ފުެށން
ބައިނަލްއަގްވާމީ ވޯޓަރ ސްޕޯޓްސް އިދާރާތަކުގެ
މެމްބަރަކަށްވުން ބައިނަލްއަގްވާމީ ކްލަބް ވޮލީބޯޅަ މުބާރާތް ކޮންމެ
އަހަރަކު އިންތިޒާމްކުރުން
ދިވެހި އަދި ބޭރުގެ ފުޓްބޯޅަ ޓީމްތަކަށް ޓްރޭނިންގ
ކޭމްޕް ހިންގޭނެ ވަސީލަތްތައް ގާއިމްކޮށް ޚާއްޞަ ގޮލްފް ކޯހަކާއި ޓެނިސް ކޯޓް އަދި ބާސްކެޓް ކޯޓް
މަންޒިލެއްގެ ގޮތުގައި އައްޑޫސިޓީ ތަރައްގީކުރުން ތައްޔާރުކުރުން
ތަފާތު ކުޅިވަރު ކުޅެވޭގޮތަށް ކޯޓުތަކާއި ދަނޑުތައް އެތްލެޓިކްސް އާއި އެހެނިހެން ކުޅިވަރުތައް
ހިމަނައިގެން އިންޑޯރ ސްޓޭޑިއަމާއި ސްޕޯޓްސް ދަސްކޮށްދީ ތަމްރީން ކުރެވޭނެ ބައިނަލްއަގްވާމީ
ކޮމްޕްލެކްސްއެއް ޢިމާރާތްކުރުން ފެންވަރުގެ ވަސީލަތްތައް ގާއިމްކޮށް ދިނުން
88

ކައުންސިލުގެ ތަރައްގީގެ ޕްލޭން

2018 - 2023

އައްޑޫސިޓީ ކައުންސިލް
މެދެއާރި މަގު، ހިތަދޫ، ދިވެހިރާއްޖެ
adducity.gov.mv